

308848 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3.

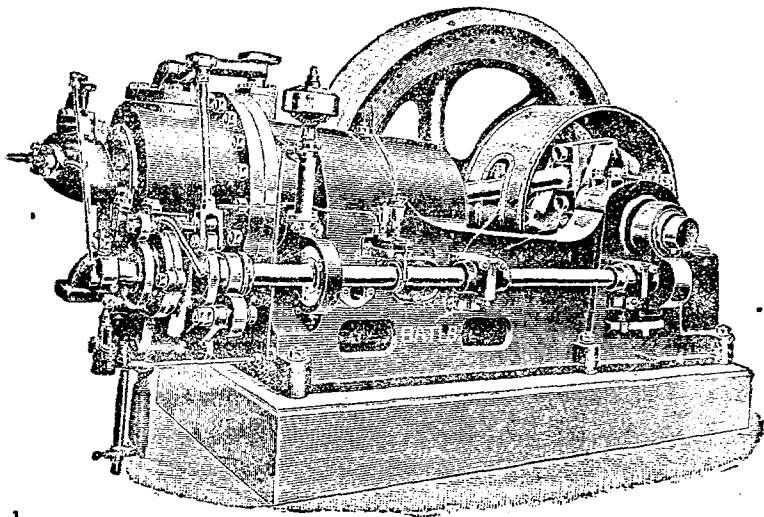
సంపుటము ౩.

చెన్న పట్టణము 1916 నం॥ నెవ్వంబరు నెల 29 వ తేది శుక్ర వారము
స శ నా మ సం వ త్స ర ఆ శ్వ యు జ మా స శు క్ల ద్వి తి యా ౨.

No 152

సంచిక ౧౫౨

బెటుగోల్డు మెడల్ కెమిడిశల్ క్రూడ్ ఆయిల్ యింజనులు.

ఈ క్రొత్త టయిపు ఇంజనులు యెటు
వంటి చిక్కనమున క్రూడ్ ఆయిల్ తో
నయినను సుమారు ఒకమాసము వేదనయి
జరు విప్పి శుభ్రపరచ నక్కరలేకయే
మిక్కిలి తృప్తికరముగా పనిచేయుచున్న
వి సాధారణమైన ఆయిల్ ఇంజనులవలె
యెక్కువ క్రూడ్ ఆయిల్ ఇంజనలక
వాటికొరకు భర్సు అయ్యే ఆయిల్ యిం
జను మూతము యి యింజనులకి పి
కొనుచు వాటికంటె వేయి రెట్లు తృప్తి
కరముగా పనిచేయుచున్నవి. 15 సుద్ర
ములు మొదలు 50 సుద్రముల పనిచేసరకు
వీటియొక్క స్పేరు సామానుల సహ
య ప్పడును స్టాకులో నిధియుగా
నుండును.

డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో., ఇంజనీర్లు, మదరాసు.

బ్రాంచి: బెజవాడ, రాజమండ్రి.

సంగీత ప్రదాయని

వెల రూపాయలు 3.

ఈ గ్రంథము ఆత్మప్రసిద్ధి జేందిన వాటికాశ్యగాన
నిర్వాహకులగులైన విద్వాన్ కె. వరదాచార్యులు, కె. వి.
శ్రీనివాస అయ్యంగారు వీణ కృష్ణమాచార్యులు వీరలచే
సంపాదించినది. ఇందులక్షణ సంగ్రహమును ఆభ్యాసకృతులు
ను, స్వరములు, వల్లములు, తాళాభ్యాసకృతులు, పట్టు
సుబ్రహ్మణ్య తాళగారి కృతులు, దీక్షిణకృతులు మొదలగు,
సుమారు 140 పుటలగులగు స్వర, సాహిత్యతాళ, కాలము
లకు సుదకు లేస్తవలెందరకు సులభముగ గ్రహ్యమగునగుల
గ్రామముడియున్నవి. హాస్యానియము, వీణ ఈ శాస్త్రమువారు
ములకు బటములును, వీటిగుణములును, వీటి సావకాశ్యము
నిధములును వ్రాయబడి యున్నవి. రెవీర్ క్రొత్త 16 పుటలు
వైజా, 500 పుటలు. కళసరి క్లేమకాగితములో ముద్రితము.
కాలికో బయిండు బంగారు గిలుటు చేయబడి యున్నది.
కలయువారు ఈ క్రిందివారికి వ్రాసికొనవలెను.

మొసర్పు హాలో అండు కంపెనీ,

మైసూరు, మద్రాసు.

అమృతాంజనము

లోక ప్రఖ్యాతిజేందిన దివ్యామృతము

నకలనొప్పులకు సంజీవిని వంటిదని అనేకులవలన పొగబడియున్నది.

తలనొప్పుల మాన్పును

వాయువుపోట్ల బాపును

బెణుకుల భేదించును

దగ్గును తగ్గించును

వడిశమును పోగొట్టును

తేలుకాటును తీసివేయును

చాధలను పోగొట్టుటకు

పరమహంస క్రియ

చక్కని డబ్బీతో సహా నీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

నకలు మందులను చూచి మోసపోకుడు!

సంచారముగల చీజిని చూచి కొనుగో!

అమృతాంజనము డిపో.

109, ఫేరిరోడ్డు, బొంబాయి.

6, తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

సామాన్య భాషా సమస్య

II

(మోక్షనాథం వేణుగోపాలరావుగారు)

మనదేశములో నూతనోద్యమములతో బాటు నివర్తింపజేయుటకు బుట్టుచున్నది. సామాన్యజనములకు పాఠశాలకూడ తెలియని నూతనాంశములు మన నవీనవిద్యార్థుల గలవరకు పఠించుచుండు. ఇప్పుడు ఆంధ్రప్రదేశ్ లో సామాన్యభాషను గురించి చింతింపబడుచున్నది. ఇంకను తేలికపట్టుగాని తేలునట్లుగాని తేదు. ఇప్పుడు దాంట్లయనుట! ఇంకముందు హిందీయనుట! హా! భావతమా! నీకెన్ని యిక్కట్లు! కొన్ని దైవికములు మఱి కొన్ని రాజీకములు. ఇంకకొన్ని స్వకృతిములు. మొత్తము మన యిక్కట్లు! దుష్టిని!

“...సంఘమనగా ఇంగ్లీషు విద్యార్థులు. దేశమనగా రాజధాని. నగరములు. విద్యుత్తునగా మూల విద్య...”గా ప్రకటించినదని కృష్ణాపత్రిక ౬.౫.౧౬ తేది సంచికలో విచారపడింది. వైభావనలు నిజముగ నునలకు జీర్ణించినవి. సామాన్యభాషా వాదములలో జాతీయ సువాసనయే లేదు! సామాన్యభాషను ప్రతికలు. ఉపన్యాసరంగములు రాజకీయాదులతోనే సంబంధమున్నది యని తలచినంతికాలము జాతీయ మెక్కడ! రాచకీయాదులు భారతీయులకు తుల్య భంగురములు. వేదములు నిజస్వరూపములు కావు. వేదేయ రాచకీయాదు లన్నియు మతాంతరములు తస్మత్తులు ఏక భాషానుయములు!

ఇప్పుడు మనదేశములోను ఇంగ్లీషు విద్యార్థులకు లండను లేవనొస్తున్నది. పోని ఇంగ్లీషు ప్రార్థన పండితపోయినా రనుకొనుడు. తనదేశ వారలందఱకు ఏ మారుమూల తాలూకాలోనో ఏ లంకలోనో నిర్బంధనివాస మేర్పడిన దనుకొనుడు. దేశ సంతయు భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రములుగ దేశీయభాషలలోనే పాలింపబడుచున్న దనుకొనుడు. ఇట్టిసమయములో దేశమునందు సామాన్యభాష లేదనియే గద! హా! ఆర్యావర్త హా! హా! సంస్కృతమా! మీపుత్రులు మీరూపములనుజుచిరా లేక, మా వంటి నిర్భాగ్యులకు దర్శనము లియ్యగూడదని అంతిమ నగుచుందురా?

౨. భాషతీయలార! మీ మనోద్వేషుల నొక్కసారి దేశముపై ప్రసరింప జేయుడు. సంధ్యావందనాది కర్మ లన్నియు నొక్కభాష! గురుకులములు దిలకింపుడు. ఒక్క వేదశాస్త్రము! ఓంకారాంతర్భూతిములగు వేదవేదాంగము లన్నియు నొక్కభాషలో ఆశీతు హిమాచలాంతర్భూతిగు నిర్భాగ్యులందఱునకు బంధ భూతములలో నైక్యమై ప్రకృత్యావృతండు ప్రకాశించుచు బ్రతిభవించుచున్నది. గ్రంథముల పేర్లు ఋషుల పేర్లు దేవతల పేర్లు, గోత్రాదులు ఒక్క భాషాయములు! పురాణేతి హానాను లన్నియు నొక్క భాషాంతరములు! అంత్రాదు అందఱికి కాశీగంగాదులలోను, ఆక్కడ వాణిలకు దక్షిణము నకు ఆయా ప్రాంతములవారే స్వావాదులలో సంకల్పములకు జెప్పుచుండురు. మన కృష్ణ గోదావర్యదులలో స్వానము చేయు ఆంధ్రేతరు లందఱికి ఆంధ్రులే సంకల్పములు చెప్పుట నునకు దైనివాదమే. ఒక ఆంధ్రస్వక్తి పంజాబుపై ఆట్టి కము కెట్టుకొనరమ్ము. ఒక కాశీయుడు మళయాళము బొమ్మ కాస్త్రోక్తముగ నచ్చటివాడెచేతైదికర్మ లన్నియు జరిపించుకొన వచ్చును. నేను కాశీ, రామేశ్వరము మున్నగు ప్రదేశములలో సర్వప్రాంతములవారు కలసిమెలసి మాట్లాడుచున్నాను. పంజాబులో ఆంగ్లి భాషలవారు చేరి కాత్యక్రమము జలుపుచున్నారు. ఈచుక్క కేత్యురగా రిచ్చటికి రచ్చిరవుడు మన పండితు లనేకులు వారితో ముచ్చటించిరి! స్మృత్యాది న్యాయచట్టములన్నియు నొక్క భాషలోనున్నవి! కళింగభాషల వాక్యాయంతకు నొక్కభాషయే తల్లి! జన్మస్థానము.

ఇదంతయు నెభాష? ఏభాషలోనుండి వద, సమాన, అలంకారాది లక్షణము లన్నిటిని దేశభాషలు ఎరువులేముకొనుచున్నవో, ఏభాషలో నవాదనండియు మన, పితా, బిలావహ, ప్రపితామహులు లండను రాజకీయాది సమస్త న్యవహారముల నతివైపుణ్యముతో నక్కకెట్టుకొనినో, ఏభాషనైన నేటికి మన జాతీయొక్క జననత్వములు నిలిచియున్నవో, ఏ భాష — ఇంక ముందై నను భారత భాండము నకు ఏక భాషై — రాచకీయాదికములలో గూడ ప్రోత్సాహముపడక, భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రములను, దేశభాషలను న్యవైభవముతో పిలసిల్లి కావలె. అట్టి దేశభాష-ముఖభాష-దేశభాష-వాక్యాయ భాషాభాషభాష - తల్లిభాష సంస్కృతమే గద!! మనము తున్నునపుడు మన తల్లిగ “శతాయా” అని నేటికిని అనుచున్నాను. ఇంక మనము చేయవలసింది దానిని అనుభవించుటయే! అంతయు నిర్ధమగ నున్నది. ఏకేత్యానో, ఏ ఆంధ్రనూజీకుడో చెప్పినాడని హిందీని పదము చేసి భుజించుటయగు స్వభావ విరుద్ధము! ఈ చుక్క యిటు లనినె ఆంధ్రమును మితిమీరి మెక్కి. జీర్ణించుకొనలేక

తప్పివైపు స్వదేశ-ఆంధ్రోద్యమాది చికిత్సలచే నన్యపదార్థముల నిపుడు వెడలగ్రక్కుచుంటిమి. కాని ఇంగ్లీషు రాజభాష గనుక కొంత జీర్ణించి ముంసగతిమైనను అయినదేమో! గత జల వేరుబంధనమే! ఇప్పుడు హిందీకి బ్రహ్మరథము పట్టుట తిపివిడిచి చేదు తినుట! వెలుగు వీడి అంధకారమునకు బడుట! ఇంక ఎట్లు పరిణమించుకో ఆనందమైన నింకొకసారి విన్నవించుకొనియెద.

సమకాలి కాభిప్రాయములు

వివా హావమానములు.

“ఎక్కువ కట్టుములు కావలయును” అను తీర్మాన క్రింద వచ్చిన యొక యుత్తమును స్థలాంతరమున ప్రకటించితిమి. దానిలోని సంఘటనలు చాలవరకు “హిందూ” ప్రతికలో సాధారణముగా ప్రకటించబడు ఆచారగతి లేఖల బోలియున్నది. ఈయంత్తము మిగుల ననభ్యుక్తముగా నున్నది. అయినప్పటికిని ఇంక నీచస్థితికవచ్చిన వివాహములు మనదేశమునందనేక ప్రదేశముల జరిగింపబడుచున్నవి. ప్రస్తుత విషయములో పెండ్లిమహారుడు లేన శోభనమునాడు మామగారు విశేషముగ కట్టుము నిచ్చునని యనుకొనెనట! కొన్ని సందర్భములలో “శిశువై” నేనొక స్త్రీతో సంబంధము గలిగియుంటుంటే ఇతరెందరభార్యను పెండ్లియాడుటయో జరుగుచున్నది. ఇందులో నేదిజరిగినను పాపము మొదటిభార్య యొక్క సంస్థానిభుమ సమవీధియే ననుటకు సందేహములేదు. ఇటుల చేయు భర్తలలో ననేక మంది ఆంధ్రయ భాషనభ్యసించి యింతయెంతయో నాగరికత కల వడినవారయ్యు నిట్టి యుక్తత్యా కృత్యములు చేయుచుంటు కను విచారకరము. ఆంధ్రభాషా విద్యార్థులు సాధారణముగ తమభార్యలయెడ నాదాభావము గలిగియుండును. వైతెప్పింటుల జనుగు సంఘటన ఆంధ్రభాషావిద్యార్థులకు లలో కొలదిగానే యున్నది. కొన్ని సందర్భములలో తల్లిప్రంధులు తమపిల్లల వస్త్రధారణకు కడగంజు వేస్తుచుండుట వాచి సహింపజాలక వారి నత్రవా రింటి కంపకుండుటయు మేము చూచియున్నాము. నాగరికరగల ఇండ్లలో పెంపబడి, కొలది గనో గొప్పగనో విద్య నభ్యసించిన బాలికలు అట్టివారంటి పాట్లు యవమానమున భరింపలేకుండు సంభవించుట స్వభావ సిద్ధము. వారికర్మ యటులున్నవని యింటివద్దనుండు ముసలమ్మ లనలే లేనినక్కముల చెట్టుకొని వారు భార్యను చిక్కబట్ట నేరరు. భార్యార్థ త్తలనువును సంతోషము గానుండగలుగునటుల జూచి బాగ్రత్తగా వివాహముల జేయుచుండుమేని మన సుంర యష్టకష్టములపాలయి పాలికల విద్యాభివృద్ధికి పడిన కష్టము లన్నియు వ్యర్థము లగుటయేగాక వారికి నూనావ్యవస్థను తాపకరములుగా నుండగలవు. భార్యను “తగిలివేసిన” భర్తవై బతులందరును మిగుల ఏమ్యాభామును జూపి, వానిని సంఘము గం దవప్రతునిగా భావించవలయును. “ఇండియన్ సోషలు రిఫార్మరు”

చెలకు పరిష్కారము.

ఇండియా దొరతనమువారిచే చెలకు పరిశ్రమలయం దారి లేవనాడుగా నెన్న బడి ఆపరిశ్రమలలో ఇంజనీరుగా నియోగింపబడిన హ్యూముగా రిటుల చెప్పుచున్నారు. సంయుక్త సగ గణాలయందలి రెండు ప్రదేశములందును ఏకరమునకు 250 మణుగుల బరువుగల చెలకు కట్టలను లేక 7½ మణుగులను క్లిష్ట చొప్పున మాత్రమే తీయగలుగుచున్నాము. బావాలో ఏకరమునకు 1,100 మణుగుల బరువుగల చెలకును, లేక 110 మణుగుల బరువుగల చక్కెరయును తీయబడుచున్నవి. బావా పరిశ్రమలకు నున పరిశ్రమలకును ఇంత వారాయందున నభుడు బావాద్యపములలో సరితూగ బ్రయత్నించుట మిగుల దుష్కరము. ఇండియాలో యిక్కమునకు పండించిన చెలకు నకు నాలుగంటి చెలకును, అందులను తీయగల చక్కెరను పదియారు రెట్లెక్కుడు చక్కెరయు సంత బాగాబ్బిలే బావాలో ఎటుల పండింప బడుచున్నదియు మిగుల విచారణీయమును. ఆశ్చర్యకరము నగు సంగతి గా నున్నది. ఈవా రాజేశ తీర్మానాధిపతిలబ్ధి కలుగుచున్నదా? లేక పరిశ్రమ యం దుపయోగించు కాస్త్ర ప్రవీణా భిక్కులను బట్టి కలుగుచున్నదా? లేక రెండింటికల నను గూడ గలుగుచున్నదా? అత్యుత్తమ రంగతి పరిశ్రమలనందుచు ఇండియాదేశమున పలుతావుల పలుపెత్తుల చెలకుపంట యభివృద్ధి కు తమ మాగ్గముల కనిపెట్టె నియోగింపబడిన ఉత్తమ కాస్త్రవేత్తలలో నొకరైన నొక చోటవైన బావాదీని యందలి పంటతో సాన్యము గణించ గలుగు చున్నాదా? ఇంతటి హింసపంటకు గల కారణములు నేనలము వ్యవసాయ దారుని యొక్క గాని లేక యాంత్రికనియెక్కు గాని లోపములుగా పరిగణింప జనదు. అటుల పరిగణింపబడుచున్నే, అనగా ఎక్కువ రసమునిచ్చు చెలకు వ్యవసాయమునందును, ఆచెలకునండి తీయగలిగెంత రసము నాకర్షించు యంత్రములందును జనులెక్కుడు ప్రావీణ్య లగుటకు దచ్చి దొరతనమువారు బావాద్యివపు చెలకుపంట సంతయుభివృద్ధికి తెచ్చినందులకు మిగుల సంప్రసనీయు లగుచున్నారు. హిందూదేశమునందంతటను గాకున్న నీ సంయుక్తరాష్ట్రములలో వైన జనులందరునును ముఖ్యపంటగానున్న ఈ చెలకు పంటదెన కొలదివస్త్రముల క్రితమువరకును మనదొరయువారు మిక్కిలి యనాదరణము జూపిరి. కనుకనే ఈపరిశ్రమ, దేశమున కధిక సంపత్తి తెచ్చుచుండిన ఈ చెలకుపరిశ్రమ కడు పీడనీతికి వచ్చి చానకున్నను చావ నిర్భగముగా జేయబడినది. కొలదికాలము క్రిందటినుండియు దొరతనమువారి పరిశ్రమాభివృద్ధికి తేయుప్రయత్నములు సముద్రమునకు పువ్వుదొంగ మణుల నిండుకయు తృప్తివంతములు కాజాలకున్నవి. వ్యవసాయాభివృద్ధికి నూతనాంశముల పనిపెట్టుట యందున పర్వత సంస్థాపనల కెక్కుడు భవసాహాయ్యమును చేయుచు చెలకుపంట నభివృద్ధికి తీవ్ర ప్రయత్నముల జేయుటయే గాక అవ్యవసాయము నందలి నూతనముగా గనిపెట్టబడిన యభివృద్ధి మాగ్గములను గ్రామములందలి వ్యవసాయదారులకు బోధించు ప్రయత్నములను గూడ జేయవలయును. — “లిడరు” పత్రిక.

ప్రసిద్ధిజెందినకలము చెకధర

స్పెన్సరు కంపెనివారి

‘మర్క్-స్టయిలు’

ఫౌంటెను పేనా

రు 2-8-0

మాత్రమే

రు 2-8-0

మాత్రమే

ధరమాత్రమే స్వల్పముగాని ఉపయోగమున ఘననాయినిది.

ప్రపంచములో ఫౌంటెను పేనాలు జేయువారిలో గొప్పకంపెని వారివలన ఈకలము మొకొరకు ప్రత్యేకము తయారు చేయబడినది.

14 వన్నె బంగారు పాళి

వేగముగ వ్రాయదగి యున్నది.

రు 2-8-0 మాత్రమే

స్పెన్సరు కంపెని లిమిటెడ్, మదరాసు.

సామాజ్య శాసనసభ

నిన్నటి తరువాయి

ప్రశ్నలకు జవాబులు.

యూద్ధసాహాయ్యము జరుగజేయు అర్హతను పొందేందుకు ఒక ప్రతినిధిని ముఖ్యమంత్రిని పంపిస్తామని సర్ ప్రజాశాసనసభాపక్షము వారికి తెలియజేయబడినది. ప్రశ్నలకు సర్ జార్జి బారన్స్ గారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు యుద్ధసాహాయ్యము అర్హత వ్యవస్థల సేర్పాటును సందర్భమున సేయవలసినవిగా పేర్కొనబడినవి. ప్రశ్నలకు సర్ జార్జి బారన్స్ గారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు యుద్ధసాహాయ్యము అర్హత వ్యవస్థల సేర్పాటును సందర్భమున సేయవలసినవిగా పేర్కొనబడినవి.

యూద్ధసాహాయ్యము గాని, యుద్ధవ్యయముల కొరకు దానముల సందర్భమున గాని హిందూదేశీయ వివిధరాష్ట్రము ల్లో సరిగ్గా ప్రస్తుతము చేపట్టబడినవి; కాని తెలిసికొంత వరకు ఈ క్రింద తెలుపబడినవి.

నిధులు:— సామాజ్య హిందూ సహాయనిధి 129,875 పానులు, పెంటుబాన్సు ఆంబ్యులెన్సు సంఘానికి (మగదు) 91000 పానులు; ఆంధ్రప్రదేశ్ దానములు 127000 పానులు, హిందూ యుద్ధసాహాయ్యనిధి 18000 పానులు, చెన్నపురి యుద్ధసాహాయ్యనిధి 288000 పానులు, సంయుక్తపరగణాల యుద్ధసాహాయ్యనిధి 20000 పానులు, పంజాబ్ విమానములనిధి 10000 పానులు, కలకత్తా ఆంబ్యులెన్సు మోటరులు 45000 పానులు, భగల్పూరు ఆంబ్యులెన్సు మోటరులు 10800 పానులు, బంగాళపు ఆంబ్యులెన్సు నౌక 8700 పానులు, బెర్హంపూర్ సహాయనిధి 27000 పానులు. ఇవిగాక స్వదేశీసంస్థానాధీశులను నగదుగను, దానములుగను విశేషసాహాయ్యమును జేసి యుండుట గాని ఈవిషయపు సామ్యము సులభముగా లభింపలేదు.

ప్రతిభాశాసనము క్రింద ప్రతికలవై జామీనులు విధించుటయు జామీనులను ప్రతికలను వశపఱచుకొనుటయు మున్నగు విషయములనుగూర్చి సర్ రెజిస్ట్రార్ (క్రాడక్ గారు) ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు ఈసందర్భమున విషయములను తెలిసికొను చున్నామనియు ముఖ్యమంత్రి జరుగజేయునట్టిలో వీనికి ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు మరయు జెప్పెడి.

హిందూదేశీ రక్షణశాసనముక్రింద నిర్బంధవాసమున బంధపడిన వారినిగూర్చి దావాభాయిగా రడిగిన ప్రశ్నలకు సర్ రెజిస్ట్రార్ (క్రాడక్ గారు) రిట్లు తెలిపిరి:—

(1) "అవును" (ఎ) 1818 వ సంవత్సరపు 3వ నిబంధనముక్రింద (నిర్బంధవాసమున నుంచబడిన) వారు గవర్నరు జనరలుగారిలో తాము చెప్పుకొనవలసినది చెప్పుకొనవచ్చును. హిందూదేశీ రక్షణశాసనముక్రింద నిర్బంధవాసమున నుంచబడినవారు నూడ ఆ ప్రకారమే స్థానిక ప్రభుత్వమువారిలో జెప్పుకొను పాకర్లములు గలవు. (బి) నిర్బంధవాసములెక్కువగా వచ్చు బంగాళా రాష్ట్రమునందు న్యాయవాదుల సాహాయ్యముతో (వాతములమున సంజాయిషీ యిచ్చుట కవకాశములు గలవు. పంజాబునందు నిర్బంధవాసము విధింపబడవలయునని వాత్సలములను దీసికొందురు. కాని నిర్బంధవాస శిక్షలు తక్కువగా నుండు నిత్తరాష్ట్రములందు న్యాయవాదుల సాహాయ్యము నంగీకరించుట లేదు ఆవరణమంతట నొక్కరికిగా లేదు. కాని సాధారణముగా శిక్షితులు తాము చెప్పవలయునని వానిని చెప్పవలసినవకాశమంతటను ఈయబడుచున్నది. (సి) "కాదు" (డి) నిర్బంధవాసశిక్ష విధించుటకు ముందు శిక్షార్థుల విషయమున పూర్వగత ప్రభుత్వోద్యోగులు దాగుగా విచారణలు సలుపుదురు. (ఇ) శిక్షార్థులు, పంజాబు, సంయుక్తపరగణాలయందు ఈసంబంధపు ప్రతినిధియను నందును న్యాయశాఖ వారి యభిప్రాయమును దీసికొనుచున్నారు. ఈవిషయము రాష్ట్రము ప్రభుత్వములను విచారించుటకు శిష్యావేయబడును (2, 1) క్రింది ప్రత్యుత్తరములను జూచుకొనవలెను. నిబంధనలను మార్పుటకు అగత్య మేమియు గనపడలేదు. (3) 1910 వ సంవత్సరము సెప్టెంబరు 3వ తేదీన బెన్జిగూరి ట్రిబ్యునల్ ప్రశ్నలకు సమాధానముగా దానికి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చితిమి. ఆ ప్రత్యుత్తరమును జూచుకొనవలెను. (4) ఎ.వి.సి. అగత్యమొనర్చుట అన్ని అవకాశములు నొసంగబడు చున్నవి.

హిందూదేశీ రక్షణశాసనముక్రింద నిర్బంధవాసము విధింపబడినవారిని గూర్చి దావాభాయిగా రడిగిన ప్రశ్నలకు సర్ జార్జి బారన్స్ గారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు 1818 సంవత్సరపు 3వ నిబంధనముక్రింద బెన్జిగూరి ట్రిబ్యునల్ వాసము విధింపలేదనియు, యుద్ధసాహాయ్యము నిబంధనముక్రింద నిలిపియుంచబడిన వారి సంఖ్య 56 అనియు వారిలో 3 గురైన ఇటీవల విడుదల చేసితిమనియు, 1915వ సంవత్సరపు హిందూదేశీరక్షణశాసనముక్రింద నిర్బంధవాసమున నుంచియో లేక వివిధ పురములకు పోకడ మాన్సియో నిర్బంధపడిన వారు 433. వివరములు:— చెన్నపురి 2, బాంబాయి 18, బంగాళము 238, సంయుక్తపరగణాలు 1, పంజాబు 114, బర్మా 40, బీహారు 28, ఆస్సాము 1, పశ్చిమోత్తర పరగణాలు 3, కూర్నూరు 9, ఢిల్లీ 7, మొత్తము 433. ఢిల్లీ మన్యూస్క్రిప్టులమార్గముగూర్చి సర్ క్లర్క్ గారు మీరే ఆసవాది భానుగారికి ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు నిట్లుచెప్పిరి,

మద్రాసు దక్షిణమహారాష్ట్ర రైలుమార్గమున ఢిల్లీ ఎక్స్ ప్రెస్ అనుబండి ఢిల్లీ నుండి మన్యూస్క్రిప్టు మార్గముగా ఢిల్లీకి పోవును. దీనియందు ఉత్తరహిందూస్థానమునకు ప్రయాణము చేయువారు సాధారణముగా 1,2, ఇంటర్మీడియేటు తరగతులలో ప్రయాణము చేయుచుండురు గాన మానవమానవత్వము, ఎక్స్ ప్రెస్ నుబండిని మెయింటెన్సులకు వుంచినది తోచినది. చెన్నపురి దక్షిణమహారాష్ట్ర రైలుమార్గమునందు (నాలుగు ఇండియన్ పెనియ్యలర్ల రైలుమార్గమునకు బోవుబండ్ల నేకములుండును; గాన 3వ తరగతి ప్రయాణికుల కంతకష్టముండదు. రైలువే బోర్డువారి విషయములను గూర్చి రైలువే అధికారులతో యోచింప నున్నాము.

కొకయును వామవారి శిక్షనుగూర్చి మీరే ఆసదిభాషగా రడిగిన ప్రశ్నలకు సర్ జార్జి బారన్స్ గారు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు వైద్యవిషయమున గాక ఇతరవిషయములకు కొకయును నుంచుకొనుట హిందూదేశీమునందు అనేక సంవత్సరములనుండి మహాశిక్షముగా పరిగణింపబడుచున్నది. కాని ఈశిక్ష అంగ్లదేశమునందు గత జూలైమాసము నుండియే ప్రారంభమైనది. హిందూదేశీ ప్రభుత్వమువారు అంగ్లదేశ ప్రభుత్వమువారి నిబంధనల ననుసరించుటకు అగత్యము లేదు.

రైలుబండ్లలో యూరేషియనులకును యూరోపియనులకును ప్రత్యేక బండ్లను నిలువయుంచు విషయమును గూర్చి కామిని శివమారచందుగా రడిగిన ప్రశ్నలకు సర్ జార్జి బారన్స్ గారు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు యూరోపియనులకును, యూరేషియనులకును, అంగ్ల ఇండియనులకును 3వ తరగతి బండ్లను కొంచెము రైలువే అధికారులు నిలువయుంచు చున్నారని చెప్పిరి. ఈసందర్భమున ప్రయాణికులకును రైలువే ఉద్యోగులకును కొన్నిచోట్ల ఒకటి రెండు కలహములు జరిగినవి. చందు గారు నూచించిన 1908 వ సంవత్సరపు 297 వ కేసు ప్రభుత్వము వారికి జెలియును. కాని యూరేషియనులకును, యూరోపియనులకును అంగ్ల ఇండియనులకును బండ్లను నిలువయుంచుట న్యాయబద్ధము కాదని యేనిబంధనల పుస్తకమునందును జెప్పబడియుండలేదు. ఈ సందర్భమున ఏకాగ్రత తీర్పును తెలియరాలేదు. చందు గారు నూచించిన కేసునందు ప్రత్యేకజాతులనుబండ్లను నిలువయుంచుటకు రైలువే ఉద్యోగుల కధికారము గలదని తీర్పు చెప్పిరి. కాని ఇది నుంచియాయనియు యోచింపవలసియున్నది. 1903వ సంవత్సరమున లక్నో పురజనులు తమతరగతి బండ్లలో కొక్కడ ఒకయునును గురించి సభనెరిగి యూరోపియనులకు ప్రత్యేకపుబండ్లను ఉండుట అనవరమని తీర్మానించిరి. రైలువే బోర్డువారి ప్రశ్నలకు రైలువే అధికారులతో గలసి చర్చించిరి. ప్రస్తుతమున సరింపబడుచున్న క్రయమున కనుకూలముగా నెంతయో చెప్పబడినది. ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమువారికి జెలియవచ్చిన విషయమును బట్టి ఈ ప్రశ్నలకు ప్రజాభిప్రాయమునకు విరుద్ధమని చెప్పట కేమియు అవకాశము లేదు.

సామాజ్య శాసనసభ ఆస్సాము రాష్ట్ర మహమ్మదీయ జన ప్రాతినిధ్యమునుగూర్చి కామినిశివమార చందుగారికి ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు సర్ రెజిస్ట్రార్ (క్రాడక్ గారు) నిడివిరి. సామాజ్య శాసన సభయందు ప్రస్తుత నిర్మాణము ప్రకారము ఆస్సాము రాష్ట్ర మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మిచ్చుటకు వీలుగలుగుదు. శాసనసభ నిర్మాణవిధానమునందు మార్పులేమైన మోదనమునకు వచ్చునెవల ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమునకు ముఖ్యశాఖల కన్నిటికీగల హక్కులను ప్రభుత్వము వారు దాగుగా విమర్శించి తీసికట్టు ప్రాతినిధ్య మొసంగుదురు.

సామాజ్య శాసన సభయందు ఆస్సాము రాష్ట్ర పూర్వముల ప్రాతినిధ్యమునుగూర్చి కామినిశివమార చందుగా రడిగిన ప్రశ్నలకు సర్ రెజిస్ట్రార్ (క్రాడక్ గారు) ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు (ఎ) (బి) ప్రశ్నలకును అనుకూలముగ ఉత్తరమియు, (ఎ) (2) ప్రశ్నలకును ఉత్తరము రాష్ట్రమునందు

నిర్మితమైన వైశాల్యము 8750000 చ.కా.ము లనియు, ఈవైశాల్యమునందు 4 యకరములకు కొంచెము తక్కువగా భాయముగా సేర్పాటు చేయబడిన ఎట్టేటినియు ప్రస్తుతము ప్రత్యేకసంఘములకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొందునట్లు శాసనసభను మార్పు నుద్దేశము ప్రభుత్వమువారికి లేదనియు, సభానిర్మాణము నందు మార్పులేమైన యోచింపబడునెడల ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమునకును మగునట్టి సంఘముల విషయమును విచారించబడు ననియు చెప్పిరి.

ప్రాథమిక విద్యాలయ యభివృద్ధినిగూర్చి. ఎన్ శ్రీనివాసశాస్త్రి గారు రడిగిన ప్రశ్నలకు మొదటిభాగమున కనుకూలముగ ఉత్తరమియు, రెండవభాగమునకు మార్పు 24వ తేదీన సురేంద్రనాథ్ బెనర్జీ గారికిచ్చినయుత్తరమే మియు శుకర్ నాయుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

యూద్ధవిషయమున వైద్యసేవకొరత దరఖాస్తుల ఎంపిక వైద్యపట్టభద్రులనుగూర్చి. ఎ.కె. శర్మ గారు రడిగిన ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు మేజరు జనరలు ఏ. హెచ్ బింగ్లీ గారు చెప్పిరి:— మొత్తము 332. ఈసంఖ్యయందు 55 మంది దరిమిలా తనసేవను మానుకొనుదురుని చెప్పిరి 139 మంది వైద్యసేవవిషయమైన మరతుల నింక నంగీకరింప తగు వైద్యము కాక 92 మంది సివిల్ అసిస్టెంటు సర్జనులు, 500 టెటామే విచ్చికిముగా సేనావిషయమున వైద్యసేవచేసెదమని చెప్పిరి. వీరిలో 88 మందికి తాత్కాలికముగా నుద్యోగము లిచ్చిరి. (బి) వైన నూచించిన సివిల్ అసిస్టెంటు సర్జనుల సంఖ్యతో గలసి 219 మంది ప్రత్యేకోద్యోగములందు నియోగింపబడిరి. మరి 17 మంది త్వరలో నియోగింపబడుదురు. యూద్ధ తంతివాస్తవము నిలిపియుండుట ఆలస్యముచేయుట మున్నగు విషయములను గూర్చి. ఎ.కె. శర్మ గారు రడిగిన ప్రశ్నలకు మేజరు జనరలు బింగ్లీ గారు చెప్పిరి. ప్రశ్న ప్రకారమున కనుకూలముగ జవాబు. వ్యత్యయభాగమున క్షురము సెన్నరులు (తంతివాస్తవ యోగ్యతా యోగ్యతలను న్యాయా న్యాయములను విచారించువారు) తమ కీయబడిన విశేషాధికారమువలన తంతివాస్తవ యోగ్యతా యోగ్యతలను విచారించి తంతివాస్తవము నిలిపియుండుట తోక ఆలస్యము చేయుటయో చేయుచున్నారు. తృతీయభాగమున కుత్తరము యుద్ధమునకు సంబంధించిన తంతివాస్తవము, సంబంధించిన తంతివాస్తవము దాగుగా విడతీయుట కష్టముగనుక ప్రస్తుతము రెక్క చేప్పటకు వీలులేదు.

రాయిపూరునుండి పార్వతీపురముకొరకు వేయవలసిన రైలుమార్గమును గూర్చి. ఎ.కె. శర్మ గారికి సర్ ఆర్ గిల్లాక్ గారు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు నిట్లుచెప్పిరి. పుష్ప ఇండియా తూర్పుభాగమునకు చెన్నపురినుండి కలకత్తాకు పోవు సముద్రతీరపు రైలు మార్గముతో సంబంధము లేదు. రాయి పూరు విషయనగరము రైలుమార్గము వానిని రెంటిని గలుపును గాని శర్మ గారు నూచించిన రైలుమార్గపు భూమి 1898వ సంవత్సరమునందు సర్వీచేయబడినది. ఆయుద్ధమునందు 1906వ సంవత్సరమునందు శాంక్షను చేసెను. ప్రస్తుతపురములకు నామ్మచాలాంచున యుద్ధమును నిలిపివోమను. పరిమిష్టకు ప్రారంభింప గలకో ప్రభుత్వమువారి విషయము చెప్పబడిన ప్రభుత్వమువారు రైలువే స్థలమునకు మున్నగువాని కత్తరనానగు విశాఖపట్టణమునందు నాకాశ్రయమున కొంతకాల మప్రకమిచి ఇక్కడ యుద్ధములందు తమ యుద్ధాహమును వేలియచ్చిరి సామ్యము పరికరములను లభించినప్పుడు రెండుఉద్ధములను గుతించి ప్రభుత్వమువారు తప్పక యోచింపవలదు.

సింలూరును జరిగిన రైలువే సంఘముల సమావేశము లకు గుర్యములను గూర్చి మీరే ఆసవాదిభాషగా రడిగిన ప్రశ్నలకు సర్ ఆర్ గిల్లాక్ గారు చెప్పిరి:— ఎ) గడచిన కొన్ని సంవత్సరములందు సింలూరు జరుపబడిన రైలువే సంఘముల సమావేశములనల వైన వ్యయము వీక్రంది తెలుపబడినది. 1910 సం॥ ను 1967 లు, 1911 సం॥ ను 1590 లు, 1912 సం॥ ను 2321 లు, 1913 సం॥ ను 3799 లు, 1914వ సంవత్సరమునం దేసమావేశమును జరుగలేదు. (బి) రైలువే సంఘముల సమావేశములందు జరిగిన కాన్ఫరెన్సులలో ప్రజలొకట ప్రకటించబడదగినది లేదు. ఈసంఘ సంకేతము విషయమోదనకొరకు ఏర్పాటు చేయబడినది. రైలుబండ్లకు వివిధ కంపెనీలయందుండు ఛార్జీలు, ఒక రైలువే కంపెనీనుండి ఇంకొక కంపెనీకి సరతులను మార్పుటకు ఛార్జీలు మున్నగు వివిధనలనుగూర్చి చర్చించుటకు ఈసమావేశములు ఏర్పాటుపడినవి. ప్రభుత్వమువారి యొక్కయు రైలుసంఘముల యొక్కయు రైలువే విషయపు ప్రశ్నలకు వారు సమాధానములు చెప్పించుదురు. ఇక్కడ స్వవిషయభాగమున ఛార్జీలు పడిన సంఘపు కాన్ఫరెన్సులకు విహించుగా ప్రకటించుట మంచిదిగాదు.

గవర్నమెంటు సొలిసిటరుగారి వద్దనుండి తన కనేక
శ్యామలులలోని ముక్కల నేకము వచ్చివనియు, వాటి సం
ఖ్యయు తెలియదనియు, వాటిలో నెట్టిమామూలుగాని సవ
ణలుగాని జరిగియున్నవేమోగూడ తెలియదనియు నీ సెంటు
రారి.

ము న్యాయ — ఇప్పుడు భార్యలుగా నెన్నబడిన వ్యాసములుగాని భాగములుగాని తప్ప లేకైన మరెన్ని వ్యాసములుగాని చెప్పవలసినది యెడలవారు (దొరతనము వారు) మరెన్ని వ్యాసముల దేవురు. అందుచే చర్చపెంప బడుటయేగాని ఫలితముండదు. సాలిసిటరుగారిచే మీరు ప్రంపబడిన వ్యాసములు పూర్వముగా లేనియెడల ఆవ్యాసము లక్కడ పూర్వముగాలేవో చెప్పము.

బీసెంటు:— నేటి యుద్ధముననే ఆ వ్యాసములు నాకంపబడుటచే నటుల జేయుటకు నాకు మిగుల కష్టముగా నున్నది. నా కడపటి మాటలలో నా సంగతి గూర్చి చెప్పినది బీసెంటుగా రనిరి.

ముఖ్య: న్యాయ:— అది అడ్వోకేటు జనరలుగారికి జవాబుగా మాత్రమే పరిగణింపబడును. నీవందులో కొంత సంగతు లేనియు గలవ మీలెదు.

తన జవాబులో నాయెన్నిక అన్యాయమని చెప్పవలసి యున్నది బీసెంటుగా రనిరి.

అప్పుడు అడ్వోకేటు జనరలుగారు లేచి మేమేమియు ముక్కలు ముక్కలుగా వ్యాసముల జూపము. ప్రతికసంతయు గనపరచి యందు మామ్యము లేకయో గన్పరచెదము.

అటులైన నాకే యభ్యంతరమును లేదని బీసెంటు గా రనిరి.

పిమ్మట తనపై నాకోపింపబడిన నేరమునుగూర్చి చెప్ప నారంభించెను. మొదట తనను నేరస్థురాలని నెన్నిక జేయ బడిన 4 వ సెక్షను ప్రకారము రాజుగారి మైనగాని, న్యాయ పద్ధతి ననుసరించి యిండియాలో స్థాపింపబడిన దొరతనము వారినైనగాని, లేక వారి న్యాయ పరిపాలనమును గూర్చి గాని కొంతమంది ప్రజలకు గాని రాజు గారిపై ద్వేషము పురిగొలుపు నట్టి గాని వ్యాస ములు గాని, మరి యేప్రకటనలుగాని ఈ సెక్షనుక్రింద ప్రక టింపబడకుండ. అటుల ప్రకటించిన వని శిక్షాపాత్రముల గును. అను శాసనమును జూపి ఈ చట్టములక్రింద జేయబడు నేరములకు ఇండియను పినలుకోడు 153, 124, ఎ) సెక్షనులలో శిక్ష విధింపబడినది. రెండవ సెక్షనులలో రెండు టీకాతాత్పర్యములున్నవి. అందు మొదటిది దొరతనము వారికిగాని, ఒక టీకాతాత్పర్యములుగాని భాగము గావడ వ్యాసముల నున తన కష్టములేని కొన్ని చట్టములలో తన మతము ప్రకారము జేయవలయుమార్పులనుగూర్చి ప్రకటింపవచ్చునని యున్నది. రెండవదానిలో తన కష్టములేని పరిపాలనా వ్యవస్థలను గూర్చియు నటులనే ప్రకటింప వచ్చుననియు నున్నది.

ఒకతరగతి ప్రజలను నష్టము బందిపోటు దొంగలను బంధువులను రాజుగారి కింద నొక తరగతి ప్రజలకుటచే వారలై పేదర్చిన వ్రాయుకూడదను అగమ్య తీయకూడదని కలకత్తా న్యాయమూర్తి ట్రీ వెన్నగారి యభిప్రాయముగా నున్నదనియు అదియే తన యభిప్రాయముగాగూడ నున్నదనియు నామెచెప్పెను.

ముఖ్య: న్యాయ:— దొరతనమువారిపై ఏవ్యాసము గలుగు యుద్ధ వారతనమువారియొక్క గాని వారి పరిపాలనయొక్క గాని పనులపై గలిగిన యనశ్చుతి నెటుల దెల్పవలయుననియును విశదముగ లేదు. అది వారించుట కంత ముఖ్యమా? ఈవ్యాస ములు దొరతనమువారికి వ్యతిరేకముగా వ్రాయబడినవన్న చాలదా యని ప్రశ్నించిరి.

“జాతియొక్క అసహ్యముగాని శోషముగాని కే ఖుటకు నాప్రతికఱో నేమియు ప్రకటింపబడి యుండలేదు. ఇదివరలో మహ్యతీయులకును శిశువులకును గలిగిన యొక కలహములో నొక పద్యవాక్యము ప్రకటింపబడెననియు దాని పై యభియోగము రాగా అట్టికలహ సమయములో నటువంటి ప్రస్తావనలు వ్రాయుట తప్పునయు, అందువలన కలహములకి యులగునని యొక న్యాయమూర్తియు అదితప్పుగాను; ఉన్న దున్నటుల వ్రాయబడినది; నున వ్యయము చేసి కొనకపోవుట వలన నమనమనిచే యోగ్యుని నురియొక న్యాయ మూర్తియు వాదించి పిమ్మట ప్రాంతాధికారి లిప్పుకానుటల నిశ్చయింప బడెనని బీసెంటుగారు చెప్పిరి. పిమ్మట నా పినలు లోడు 153 వ సెక్షనుక్రింద వివిధతరగతులలో గల ద్వేషభావ ముల ప్రయత్నించుటకు ప్రయత్నించు వ్యాసములు గౌరవముగా నెన్నబడకుండదని యున్నదని చెప్పి, పిమ్మట 124 వ సెక్షను (దొరతనమువారి పై నేరస్థుల గలిగించుట) ను నివారించుచు వేసికొంద మూడు వ్యాఖ్యానము లున్నవనియు, న్యాయ పద్ధతి ననుసరించి యిండియాలో స్థాపింపబడిన దొరతన మనునపుడు మొదట స్థాపించిన దొరతనమేగాని అనుదినము దానిలో నమకు

మార్పులన్నియు మొదటి దొరతనపు మార్పులుగా పరిగణింప బడవలసిన తన మతమనియు, రాజుగారి యధికారము పొం దునుగూర్చి వాదించుటగాని, లేక యిండియాదేశము (బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునుండి కేటాయించ బడవలయునని గాని, లేక ఇండియాదేశము బ్రిటిషువారి సంబంధమును విడచిపెట్టవల యునని బోధించుటగాని వ్రాయుటగాని న్యాయ పద్ధతులమీద స్థాపింపబడిన బ్రిటిషు సామ్రాజ్యపు దొరతనము నకు వ్యతిరేకముగా పరిణమించి శిక్షాన్యాయములను తన యుద్దేశములనియు, ఈయుద్దేశము లావ్యాఖ్యానముపై నాధార పడి యున్నవనియు బీసెంటుగారు చెప్పిరి.

ముఖ్య: న్యాయ:— అది నిర్ణయించినమున అడ్వోకేటు జన రలుగారిచే సంకీర్తించబడినది. (అని అట్టగారి ప్రక్కదిరిగి) స్వరూపాలనాపద్ధతి విశాసముక్రింద శిక్షాన్యాయమువారిని మీరు చెప్పిరిగదా?

“హానికరమును, అతివ్యతిరేకమునగు మాటలనుపయోగిం పక స్వపరిపాలన ననుసరించి బోధింపవచ్చునని నేను చెప్పితిని” అని అడ్వోకేటు జనరలు గా రనిరి.

అడ్వోకేటు జనరలుగారు చెప్పినదాని కంటెను తన యగ్రము విశేషము బాహుళ్యముగా నున్నదనియు, గవర్న మెంటు ఉన్యోగస్థులందఱును గవర్న మెంటుగా పరిగణింప బాలరనియు, ఒక బంధు గాని యు నకుడు “బంధు గాని యునకులు విడదీయుటచే నాంగ్లోప్రభుత్వము”ని చెప్పిన మాట రాజద్రోహముగా నెన్నబడనేరదని న్యాయమూర్తి గారు బలికొని బీసెంటుగారికి యుద్ధాపరణము నిచ్చిరి.

తరువాత “న్యాయుండియా పత్రిక” యొక్క చుర్రమెట్టి దియు దెలుపుట కొక వాఖ్యానపత్రిక నామె న్యాయమూ ర్తుల కందిచ్చెను. అందు న్యాయుండియా పత్రికయొక్క మత ములును ఉద్దేశములును ప్రకటింపబడియుండెను. ఆయుద్దేశ ములతోగూడ పత్రికకు ప్రయోగించుట కామెకు అధికార మియబడి యుండెను.

జాతిమత భేదముల బోగొట్టి జాతీయ భావనలతోడను జాతీయోద్ధ్యమములతోడను భారతీయుల సంధతీ నొకజాతిగా మార్పుచేయి ఆపత్రికనకు మైనటుల పత్రికావాఖ్యానమున తెలియవచ్చెను.

బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముతో ఇండియాకలసి యుండవల సిన యగ్రములనుగూర్చి నొక్కనొక్క వ్రాసిన వ్యాసము లను, జాతీయోద్ధ్యమము గూర్చి ప్రబోధించిన వ్యాసమునను రాజభక్తిని గూడ వ్రాసిన వ్యాసముల కొద్దివారి కామెయం దిచ్చెను.

ఈవ్యాసముల జనువులనల న్యాయములయొక్కపై ప్రాధింపుచున్నటులను, అటుల జేయుట వారికి మిగుల బా ధకరముగానున్ననుదేయవచ్చుకా న్నొచ్చుకాకేమైన నాధారపడి యుండుటచే నామె యటుల జేయవలసినవచ్చినందులకు తీమా పణ గోరుచున్నటులను, పత్రికలలో నచ్చటచ్చట తీవ్రముగా వ్రాయవలసినవచ్చినను మొత్తమునై పత్రికా స్వభావము మిగు ల గాజభక్తియుతమును ప్రజాభివృద్ధి యభిమానసమన్విత మును సామ్రాజ్యాభిమాన పూరితమును నై యుండు విశదమగు ననియు, ఎడ్వోకేటు జనరలుగారు చూపినరెండుమూడువ్యాస ములచే పత్రికకు, పత్రికోద్దేశములను భగ్గుముచేసిన, ఆమె దీక్షియుద్దేశములన్నియు చెకుననియు, అందుచేతనే న్యాయమూర్తి లిందు మిగుల మోత్మోహి పనిచేయవలసినదని వారల నిన్ని ప గ్యాయములు బాధించుచున్నా వనియు బీసెంటుగా రనిరి.

తీర్చికముగా పనిచేయుట తనకష్టములేకుండుట తెలి యజేయుచు “బాంబూ” ప్రయోగముచేయువారల చంపివేసిన ను లెప్పులేదని తాను వ్రాసిన వ్యాసము నొకటి యామె యుద్ధహరించెను. ఈవ్యాసము లన్నియు నామె ఆరాజకము దెనమిగుల ద్వేషభావము గలిగియుండుట లేటమచెను. పిమ్మట హిందూ మహమ్మదీయుల వికారత్యమునకు ప్రసా దించుచు తాను వ్రాసిన వ్యాసమునొకటి నామె జూపెను.

ముఖ్య: న్యాయ:— అట్లొ ఇండియనుల గూర్చి వ్రాసిన వ్యా సములను నీవుమాపింప కలసియున్నది.

బీసెంటు:— న్యాయవారగారికి దీక్షిం వ్యాసముల గూర్చి ఎడ్వోకేటు జనరలుగారు చూపినభిప్రాయమును తెలియవల యిన పిమ్మటవానిని జూపెనని గూమెచెప్పెను.

ఎడ్వోకేటు జనరలుగారు వీని నాతేపింపగా అటుల జూపిన వెనుక మరల మూర్ఖములకు లెవకనకాళ మిచ్చవచ్చని ముఖ్యమూర్తిగారు చెప్పిన పిమ్మట మారకుండిరి.

ప్రతికయందు మొదటినుండి తుదవరకును “రెయల్స్ క ప్టములు” బీ ద త ర గ తి న ను ల క మ ము లు గ వ కి గలిగింపబడినది. మూడవ భాగంలో పేదలకు ప్రయోజన

లెన్ని బాదుల పడుచుండినదియు నామె తెలియ జేసెను. ఆ కష్టములు 1914 సం॥ ఆగష్టు నెల నుండి గూడ అప్పుడ ప్పడు ప్రకటింపబడు చుండినవి. ఇట్టి వ్యాసములలో కొన్ని శిక్షాన్యాయములకు పరిగణింపబడినవి. కాని అది మొదటినుండియు పత్రికా మతముక్రింద జేయవచ్చునది. రెయల్స్ కప్టము లీమధ్య తరచుగా వ్రాయబడినవి. అట్టి వ్యాసములనల తన ధరావత్తు తీసికొనబడునని యామె యెప్పుడును తలచియుండలేదు.

ముఖ్య: న్యాయ:— ఈ నేరముతో సంబంధించిన వ్యాసము లు మరియేవైన నున్నవా?

బీసెంటు:— వీనిని మాత్రము నేను ప్రత్యేకముగా చి న తిని ఇవన్ని యును భరావత్తుకుగక పూర్వము వ్రాసినవి. భరావ త్తడిగిన పిమ్మట ప్రకటింపబడిన వ్యాసముల నేవియు విచారణకు లేల్పయల్పింపలేదు.

ముఖ్య: నా:— భరావత్తడిగిన పిమ్మట వ్రాసినవ్యాస ములను అటుల తీవ్రముగా వ్రాయవలయు నను యుద్దేశముచే నీవు వ్రాసియుండవచ్చును. ఇంక మరేవ్యాసములను విచారణకు తీసికొనిరావని నమ్ముచున్నాను.

బీసెంటు:— మరియే వ్యాసములను విచారణకు తీసి కొనిరావగాని భరావత్తడిగిన నాటినుండి ప్రవరించిన పత్రి కల నొక మారు చూడవలయును. భరావత్తును దీసికొనినప్పుడి నుండియు నేను పత్రికా భారణిని మార్చలేను. భారణిని మార్చ నప్పుడికిని మార్చబడినటులుగా నూహింపబడునని నేను వారి విచారణకు తీసికొనిరాలేదు.

నేను విచారణలో నున్నది.

భార్యులేమను గడవిడ

29 సెప్టెంబరు 1916.

భార్యులేమనువద్ద ఇటీవల గలిగిన గడవిడ సందర్భమున నేకటరెడ్డియను ఆంధ్రవిద్యార్థి తెచ్చినకేసు ఈ మధ్యా హ్నము చుటల విచారణకు వచ్చినది.

నేకటరెడ్డి తరపు న్యాయవాది శ్యామారావుగారు సాక్షులను విచారింప ప్రారంభించిరి.

మొదట బీచ్ ట్రేము గుమ్మర్లకు మండరాజు న నాయుడుగారిని న్యాయవాది పరీక్షించెను. అతడిట్లు చెప్పెను. ట్రేముగారు 13-7-16 వ తేదీ వైదాపేటనుండి భార్యులేమను వకుల లోక్ గారు 2-8-16 తేదీ నుండియు మెక్ మోహనుగారు ఆగష్టునుండియు, మిడ్డెన్ గారు 31-7-16 వ తేదీ నుండియు, వ్రేసిగారు జూలై మాసాంతము నుండియు నీజను టీకెల్లు దీసికొనిరి.

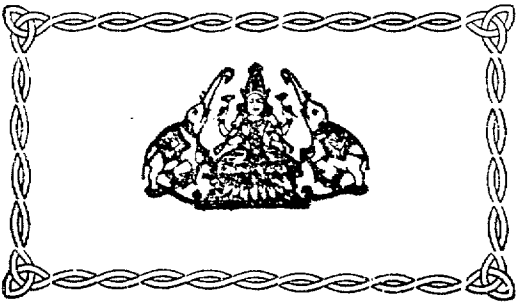
తరువాత పర్యయపు కిశోరాలా 2 వ తరగతి విద్యార్థి దొరస్వామిగారు పరీక్షింప బడిరి.

నేను బార్డిటను “న్యూట్రిటు”లో నివసించుచున్నా ను. 15-8-16 వ తేదీనుండి నేను పల్లవమునం నున్నాను నేను కీళ్ళవోషులచే బాధపడుచుండుటచే స్థలము మార్చు కొనుట కక్కడకి పోతిని. జూలై 27 వ తేదీని నేను ఉద్యోగ స్థల మొదటి బండిలోవచ్చి భార్య ట్రేమునందు దిగితి యైదాపేటనుండి హుస్సేనువకులకు ప్రతి ట్రేమునందున వైదొందవులు ఆంగ్లో ఇండియనుల బండిలో నెక్క ప్రయత్నించు చుండిరి. భార్య ట్రేమునందుకొక ఆంగ్లో ఇండియనుడు హాకకట్ట పట్టుకొనివైదొందవుల కాటంకును గలుక జేయుచుండెను. వైదొ దవులు ఆంగ్లో ఇండియనుల బండిలోనికి మట్టిగడ్డలుదిరికిరి దా గిరి. నేను భార్య ట్రేమునందు దిగితిని. నేను గేటువైపుకు పోవుచు ఆవృణాక ఆంగ్లో ఇండియను బాలుని రానుచుండరావుగాని లక్ష్మీనారాయణగారును తీసికొని పోవుచుండిరి. రెండవ మి డ్డెయి రివడ్డుగారు పల్లవము ట్రేమునందు బండియొక బండి ఎక్కియు ట్రేమునకు వచ్చినప్పుడు వారు బండిదిగి 1 ముద్దయి చాంటర్నుగారతో నేమియో మాట్లాడిరి. చాంటర్ను గారు ప్లాటు ఫారముమీద నుండిరి. తరువాత ఇద్దరును బండి నెక్కిరి. నేను ప్రతిదినమును స్కూలుకు పోవునప్పుడు భార్య ట్రేమునునుండిక్రిస్టిలో పోవుచుండను. నేను బండిలోనుండి కేట వద్దకు వచ్చుచుండగా వైదొందవులు ఆంగ్లో ఇండియనులు స్కూలు ఫారమునుండి వెలుపలికి పోయిరి. నేను ప్లాటు ఫారి నుండి పోవుచుండగా కృష్ణారావుగారి చుట్టును ఒక గుంపు నుండియుండిరి. ఆగుంపులోనుండి చాంటర్నుగారును దిగి ప్లాటు గారును వెలుపలకువచ్చిరి. కృష్ణారావుగారు గాయముండి నెన్నుకు కాచుచుండగా వంటిలేలపాగాను ఎత్తుకొనుచుండిరి రివడ్డుగారు ప్లాటు ఫారమువద్దకు వచ్చుచు ప్లాన్స్ (4 వ ముద్ద యి) గారయెద్దకు పోయి మాట్లాడిరి. 4 వ ముద్దయి సుప్ర మ్యాన్యమును కట్టిగో గట్టుచుండిరి.

నేను జరుగుచున్నది.

విషయానుక్రమణిక.

సామాన్యభాషా సమస్య	2
సామాన్య భాషా సభ	3
స్వాతంత్ర్య వార్తలు	4-5
ప్రధాన వ్యాసము	
ఇండియా ప్రభుత్వమువారి విద్యాపద్ధతి	6
పట్టణపాలక సంఘములు - అధికార సభ్యులు	7
విరోధా మహాసంగ్రామము	
విశేషాంశిత వార్తలు	8-9
దేశీయ శాస్త్ర వార్తలు	10
ఇంగ్లీషు తెలిగ్రాములు	11-12
వివిధ వార్తలు	13
జాబులు	14
ప్రాధుత్వము కు స్త్రీలు	15

ఆంధ్ర పత్రిక

1916 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 29-వ తేది
శుక్రవారము

ఇండియా ప్రభుత్వమువారి విద్యాపద్ధతి

II

ప్రాథమిక విద్యను సామాన్యముగా స్థానిక సంస్థల స్వాధీనము చేసి వేయవలయును ప్రభుత్వము వారు మధ్యమవిద్యను ఉత్తమవిద్యను ప్రభుత్వాధికారముననే సంపూర్ణముగా నుంచుకొనవలెనని అభిప్రాయ పడినారు. దేశభాషాధారిక మధ్యమ పాఠశాలలను మాత్రము స్థానిక సంస్థలకే వదలి పెట్టి తలపెట్టినారు. ప్రభుత్వపు అధికార మవిన నట్టి యిట్టివిద్యకారములను తలంపరాదు. మధ్యమ పాఠశాల లాదిగ వైతరగతి పాఠశాలలు ప్రభుత్వ కారమున నుండవలెనని నిశ్చయించుకొని కమిషనరువారు అభిప్రాయ మిచ్చిరి. ఆయన అభిప్రాయ మునే ఇండియా ప్రభుత్వమువారును అంగీకరించినారు. తగిన ఆర్థిక పరిస్థితులు మాత్రముండి యుండవలెనని ప్రభుత్వాధికారమున ప్రస్తుతము లేనియట్టి మధ్యమవిద్యలయములను నిర్మించుటనే తమ యాజమాన్యము క్రిందికి తీసికొనియున్నారనుట స్పష్టము. అయిన యట్లయెక్కటి యన్ని విషయములలోను అట్లము పనుచున్నది కదా. అందుచేత ప్రస్తుతము ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తగినయంత డ్రవ్యము వ్యయము చేయజాలరనియు అంతేకాక అన్ని విద్యాలయములను ఒకే పర్యాయము తమ స్వాధీనము చేసుకొనునెడల కలుగ నగు తప్పు డిట్టిప్రాయములకు నెడ మిచ్చుటకును వెనుదియుచున్నారనియు ప్రస్తుతపు తాకిడు తెలుపుచున్నది. తాకిడు ననుసరించి మధ్యమ విద్యలయములను ప్రభుత్వ యాజమాన్యమునండి తప్పించుట కొక్కటే కారణము కలదు. స్థానిక సంస్థలకు తగినయంత ఆర్థిక పరిస్థితి లేదు. అనవసరముగా మధ్యమ పాఠశాలల బడువు వాటికి తాకుటచేత అయ్యవి ఇతర విధముల నుపయోగకారులు కాజాలక యున్నవి విజముగా మిగులకు ప్రతి కారము స్థానిక సంస్థలకు గల ఆర్థిక సాధనములను మెంచుటయగును కాని వాని యాజమాన్యమున నుండిన విద్యాలయములను ఆ యాజమాన్యమునండి తప్పించుట గాదు. నేటి

తాకిడు ఏ విధముగా తన పథమును సమర్థింప జూచినను వైతరగతి విద్యను ప్రభుత్వమువారు తమ స్వాధీనమున నుంచుకొనుటకు జూచుచున్నారనుట మాత్రము ఇతర విధముల ప్రకటించునే యున్నది. మధ్యమ విద్యపై జిల్లా యధికారులకు నీయబడిన అధికారములను గొంత విమర్శించి చూతము. విద్యాశాఖకు చేరిన ఇన్స్పెక్టరులును డిప్టీ ఇన్స్పెక్టరులును మండలము కమిషనరునకును జిల్లా మేజిస్ట్రేటునకును విద్యావిషయములలో సలహా యిచ్చువారట! అనగా, మండలములకును జిల్లాకును వరుసగా కమిషనరును జిల్లా మేజిస్ట్రేటును విద్యాధికారులనుట. జిల్లా అధికారి విద్యాశాఖవారికార్యక్రమమును ఆపవచ్చునాయనుప్రశ్న బయలుదేరిగా ఇండియా ప్రభుత్వము వారు అట్టి నియమము చేసిన యెడల అధికార ద్వయసంఘటనము వచ్చునని భయముచేత కూడ దనినారు కాని విద్యాధికారులు స్వత్రాత్ములుగా నుండవలెనని అభిప్రాయముచేత గాదు. విద్యాధికారులును జిల్లా అధికారియు కలసిమెలసి పనిచేయవలసినదని వెంటనే తెలియపరచినారు. ఇదల కథమేమి? రమాయిగా విద్యాధికారులు జిల్లా యధికారి చేతిక్రిందివా రనుట దక్క వేరుకాదు ఈ యర్థమే నిజమరుటకు ఇండియా ప్రభుత్వము వారు జిల్లా అధికారికే స్వస్థాత్ర్యముల నియ్యదలచినారనుటకు మరియొక నిదర్శనముకూడ తాకిడులో కానవచ్చుచున్నది. అధికారాధికారులతో గూడిన సాధికార సంఘము ప్రతి జిల్లాలోను విద్యా విషయములలో సలహా సంఘముగా నియమితము కావలెనని యొక యుపక్రమ మున్నది. ఇదివరలో కొన్ని పరగణాలలో అట్టి సాధికార సంఘము లుండవేయున్నవి. వానివలన ప్రయోజనము కలుగలేదని వాదమును ఎచ్చుటకు కానరాలేదు. కాని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు వాని వ్యాపన జరుగవలసినది యని యయిన గట్టిగా నొక్కిన వారు గారు. లేనిచోట, ముఖ్యముగా మద్రాసు బొంబాయిలో, పెట్టునుని నిర్బంధులతోదని మాత్రము దృఢముగా పట్టినారు. ఉన్నచోట వీని బలము తగ్గించు నియు చెప్పుట! క్రొత్తగా పెట్టుట ఉపయోగకరముగా నుండునని నంతటితో ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి తృప్తి కలిగినది. తాము మొదటనే స్థానిక ప్రభుత్వముల కేమియు ఇద మిథ్యమని యుత్తరువు చేయుటలేదని తెలుపుచు ఈ సందర్భమున దృఢముగా నుడువక 'ఏమో, బాగుంటుంది, దానికేమి లెండి' అనిన రీతిని చుట్టి విభాషించేయుట కానిది తలపెట్టనే వలదను. ఇంక సమాన మగుచున్నదనిచెప్పిన పొరబాటుగా నుండబోదు. ఇంకను ఇండియా ప్రభుత్వమువారి దృష్టి పక్షమును విశదపరచుట యవసర మగునేని మా విమర్శయందును తాకిడును వదలి చదువరులు మా వెంట ఇండియా శాసన నిర్మాణ సభలోనికి దయచేయవలసి యుండును. గా. సర్. శంకర స్వామిగారు మొన్నటి సమావేశమున పాటల్ పుత్ర విశ్వవిద్యాలయ శాసనమును ప్రవేశ పెట్టిరి. దాని కార్యనిర్వహణ విధానము ఈ సందర్భమున గమనింప దగినది. విశ్వవిద్యాలయ సభలో నలుబదిగురులకు తక్కువ గాక అరువదిగురులకు ఎక్కువగాక సభ్యులుండరు. అందులో కొంద రధికారులు తమ తమ యధికారముల రీత్యా సభ్యులగుదురు. విషయ శాఖలవారిచే నిర్వచితులగువారు నల్గురుండురు. ఇతరవిధముల నిర్వచితులగువారు ఎవరగుదురు. అనగా నలువదిలో పందొండుగురో అరువదిలో పందొండుగురో నిర్వచిత సభ్యులుండరునుమాట. ఇది అసాధికార ప్రాతినిధ్య

మగునేమో ఈ విశ్వవిద్యాలయము స్వత్రాత్ము గు విశ్వవిద్యాలయ మగునేమో బుద్ధిమతు లాలోచించవచ్చును. అధికారు లింత ఎక్కువగా నుండు విశ్వవిద్యాలయ సభకైనను శక్తులు తగినవిగా నుండునా యనిన నదియును సున్న. కార్యనిర్వహక సంఘమే ఎల్లకార్యములకును వలంతి. విశ్వవిద్యాలయ సభ యొక్క తీర్మానములు కార్యనిర్వహక సంఘమునకు సలహాలు మాత్రమేగాని ఉత్తరువులుకావు. ఒకవేళ మద్రాసులో మన ప్రతినిధులు చేసిన గడబిడి ఈ ఫలమునకు కారణమైనదేమో యెర రెరుంగుదురు. ఇకనాకార్యనిర్వహక సంఘపు స్వరూపమును దర్శనీయమే. అందువను నాయువు సభ్యులుండరు. కొందరు అధికార రీత్యా సభ్యులగుదురు. నల్గురును విశ్వవిద్యాలయాధ్యక్షుడు ను యి యి మిం చు ను. తొమ్మిదిగురు మాత్రము పూర్ణ సభలోనుండి నిర్వచితులగుదురు. కార్య నిర్వహకాధికారము లేకున్నను కళాశాలలను చేర్చుకొనుట తీసివేయుటలతోనైన విశ్వవిద్యాలయ సభకు చక్కని స్వాతంత్ర్యము కలదా యనిన నదియును కానరాదు. కార్యనిర్వహక సంఘమువారు ఒకనైపునను స్థానిక ప్రభుత్వమువారు ఇంకొక నైపునను అంగీకరించినను గాని విశ్వవిద్యాలయ సభవారు కళాశాలలను అంగీకరించుటకు విలులేదు. కళాశాలలను త్రోసివేయు విషయమున సభవారి యొక్కగాని కార్యనిర్వహక సంఘము వారి యొక్కగాని అభిప్రాయముతో సంబంధము లేకయే స్థానిక ప్రభుత్వమువారు మాత్రమే కార్యమున కుపక్రమింప వచ్చును. విశ్వవిద్యాలయమును బంధించి నైపుటకు ఇంతకంటెను బలమగు నురులు అవసరములు గావు. విశ్వవిద్యాలయమని ప్రత్యేక నామ ముండ నవసరమే కానరాదు. మాదృష్టికి విద్యా శాఖాధికారి యధికారమున విశ్వవిద్యాలయము చేయు పను లన్నియును చేయుపవచ్చును. గా. వి. ఎస్. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు 1904వ సంవత్సరపు విశ్వవిద్యాలయముల శాసనపు నిర్బంధములను తొలగించుటకు క్రొత్త శాసనము నుపక్రమింప నుండిరట! పాటల్ పుత్ర విశ్వవిద్యాలయ విషయము విని ఇది 1904వ సంవత్సరపు కన్జను శాసనమునకు బల మిచ్చుకదిగా నున్నదని గ్రహించిన తరువాత నిరాశా వణితులైనారు! అందులో నాశ్చర్యమేమి కలగ? ప్రభుత్వమువారి తాకిడును జాగ్రత్తగా చదివి ఉత్తమవిద్య యెడల నందులో కానవచ్చు దృష్టిపక్షమును గుర్తెరుగు నెడల ఇంకను నెక్కువ నిరాశకు గా. వి. ఎస్. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు పాత్రులుగాక మానరనినా సన్నుతము. ఒకనైపున ప్రాథమికవిద్య విషయమున సాధార్యము చూపుట మరియొక్క నైపున ఉత్తమ విద్య యెడల అధికార ప్రయత్నమును వివరిత పరిమితిగా కాన్పింపజేయుట తియ్యనినోట చేరుమేయుట యగును. అది న్యాయంబుగాదు. కాబట్టి ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఈ సమస్యను మరియొక పర్యాయ మాంచి చి చి స్థానిక ప్రభుత్వముల యాదార్యము విజృంభింప జేయునంతటి యుత్సాహమును తమ యుత్తరువులలో చూపుదురు గాక యని విశ్వసించుచున్నాము. గా. సర్ శంకర స్వామిగారు మాతనదృష్టి పథంబును నీవిషయమున ఇండియా ప్రభుత్వాధికారులకు కలిగింప గలుగుదురుగాక యని కోరుచున్నాము. నిరాశ చెంది వదలిపెట్టక గా. వి. ఎస్. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు తాము తలపెట్టిన శాసనమును కొని తెచ్చి ఇంకొక పర్యాయము ఈ సమస్య చర్చలోనికి బాగుగా వచ్చునట్లునగురుగాక యని నన్నుచున్నాము.

పట్టణపాలక సంఘములు - అధికారసభ్యులు

స్థానిక స్వపరిపాలనలో పట్టణపాలక సంఘములకు నెక్కువ స్వాతంత్ర్యములు సమకూరియున్నవని పేరు. అచ్చటను అన్ని పట్టణ పాలక సంఘములును ఒకటే మట్టమున లేవు. కొన్నిటిలో ఇంకను, అందరు అధికారసభ్యులే యున్నారు. కొన్నిటిలో అధికారసభ్యు లెక్కువ యున్నారు. మరి కొన్నిటిలో అనధికారసభ్యు లెక్కువగ నున్నారు. అయిన నెచ్చటను నధికారసభ్యులు లేక యుండు పట్టణపాలక సంఘము మాత్రము కాన వచ్చుటలేదు. ప్రస్తుతము ఈ సంఘముల కొరకేర్పడియుండు శాసనముక్రింద నీ పరిస్థితి సాధ్యమునకాదు. కాని శాసనము త్వరలో సవరణకు రానున్నది; కావున తగిన ఏర్పాటు లొనర్చుటకు అవకాశము కలదు. అధికారసభ్యులు బొత్తుగా లేకపోవుట ఎట్లు? ఆయా విషయములకు— ఆరోగ్య, వైద్య, విద్యాది విషయములకు—సంబంధించిన అధికారులు ఉండి తీరవలయును గదా యను ప్రశ్న నోచవచ్చును. వారు పట్టణపాలక సంఘమునకు సలహా సభ్యులుగా నుండవచ్చును. శుభు తమ వ్యవహారమునకు సంబంధించిన సంగతులు వచ్చినప్పుడు సమావేశములకు వచ్చి అభిప్రాయము లియ్యవచ్చును. అవసరమని తోచునెడల అట్టి సందర్భములలో వారి సమ్మతులు కూడ గణనీయము లని నియమితము కావచ్చును. వారు నిరాశీరము సభ్యులుగా నుండుట కాని వారికి సంబంధించిన విషయములలో ప్రజాప్రతినిధుల యభిప్రాయములను త్రోసి పుచ్చుటకు సహాయకారు లగుట కాని ప్రవృత్తి నందుచుండు స్థానిక స్వపరిపాలనకు చిహ్నము కాజాలదు. ప్రజానబోధము కలుగనిచోట ప్రజాప్రతినిధుల ద్వారా పని జరుపుట తలంపరానిమాట యందు రేని ప్రజానబోధము కలిగిన స్థానములు పట్టణపాలకసంఘములలో నెన్నియె నను కలవని ప్రభుత్వము వారి స్థానిక స్థానాల విమర్శలే విశదపరచుచున్నవి. నిదర్శనార్థము మాయెగుట నుండు బందరు పురపాలక సంఘపు కార్యవివేదిక ములోనుండి కొన్ని సంగతులను వివరించెదము. ఆ పురపాలక సంఘపు మొత్తము సంఖ్య 22. ఇందులో పదునెల్లరు నిర్వచితులు. ఎనమండు గురు మాత్రమే ప్రభుత్వ నియమితములు. సంఘము సమావేశములు సంవత్సరమున 39 జరిగినవి. ఒక్క సమావేశమునైనను నియమిత సంఖ్య సభ్యులు రాలేదని ఆపవలసిన యవసరము కలుగలేదు. ఇటీవల ఎన్నికలు జరుగగా ఆ నగరములో ఎన్నుకొను నధికారము కల ప్రజలలో నూటికి 59గురు హాజరైరి. పది నిర్వచనములు జరిగినవి. అన్నియు పోటీలతో జరిగినవియే కాని పోటీలేక ఒక్కటియు జరుగలేదు. పురపాలక విషయములలో ప్రజలు తీవ్రమగు శ్రద్ధను కనుపరచినారని ప్రభుత్వమువారే యంగీకరించుచున్నారు. నగరపాలక సమావేశముల విజయమునకు కారణ భూతులైనవారును అనధికార సభ్యులేయనియు వ్రాయుచున్నారు. అనధికార సభ్యులు 1914-15 లో నూటికి 68. 7౫.౫గా హాజరుకాగా 1915-16 లో నూటికి 68.14గా హాజరై తమ శ్రద్ధను కనుపరచిరి. అనధికార సభ్యుల హాజరులేటు తగిపోయినది. అసలే వారిలేటు 29.13. అదియు 24.83 అయినది. అధికార సభ్యులు ఊరిగోనున్న యప్పుడు తప్పక సమావేశములకు హాజరగునట్లుమాత్రమే వలసినదని తక్షణగూర్చి స్థానిక ప్రభుత్వము వారు ఉత్తరువు చేయుచున్నారు. మాకుంజూడ ఈ యుత్తరువును అనవసరంబనియు

అధికార సభ్యు లీ సంఘమున నుండుటయు నవసరంబనియు తోచుచున్నది. అధికారసభ్యులు ప్రజలలో శ్రద్ధకలుగువరకు, వారిలో స్వపరిపాలనాభిలాష జనించువరకు, మార్గమును చూపుట కేర్పడినవారలే కాని ఎల్లకాలము ఫీతమువైచి కొని నగరపాలక సంఘమున కూర్చొనుట కేర్పడినవారు కారు. వారి హాజరులేకులే వారివలన నిష్పాదగనన్పతి పని ఎక్కువ లేదనుటను సూచించుచున్నవి. వారి సంఖ్యయు తగ్గినది. ఉత్సాహ మా కృశించినది. వారికిగల ఇతరకార్యములా మెండైనవి. ప్రజల వికాసము పెరిగిపోయినది. ప్రజాప్రతినిధుల యుత్సాహము మెంపందినది. వీరి యభిప్రాయమే జరుగగల యంతటి సంఖ్య వీరి కేర్పడినది. ఇట్టి పరిస్థితులలో అధికారు లింకను నగరపాలక సంఘమును పట్టుకొని వేలాడుచుండవలయు ననుట మాకంత సమంజసముగా తోచలేదు. ఉండరానిచోట నుండుటచేత వాణిగాని నగరపాలక సంఘములకు గాని వారు నైతికముగా నుపయోగకరము కాజాలరు. కాబట్టి యిట్టి సందర్భములలో పేరుకొరకు అధికారులను సభ్యులలో జేర్చక వారి స్థానమునను అధికారుల నేర్పరచి ప్రజాప్రతినిధుల కెక్కువ సంఖ్యలకు స్వపరిపాలన విధానమును కరవుట ప్రభువులకు ధర్మము, ప్రజలకు అభివృద్ధి కారణము. స్వాతంత్ర్యమున కన్నడైన పిదప గూడ మిగిలెల తోనే స్వాతంత్ర్యమృతమును త్రావవలయునను సిద్ధాంతము అనవసర సంతృప్తికి మూలకారణంబను తత్త్వము ప్రభుత్వాధికారులు ఈ సందర్భమున గమనింతురు. గాక యని కోరుచున్నాము.

దక్షిణాఫ్రికా సమస్య.

దక్షిణాఫ్రికా సమస్య ఇంకను తీర్మానము కాక యుండుటకు విచార పడుచున్నాము. 1914-వ సంవత్సరమున సమాధాన మేర్పడినను ఇప్పటికిని అచ్చటి వలస అధికారులు తమ యిష్టము వచ్చినట్లు ప్రవర్తించు చుండుట శోచనీయము. కేవల ప్రభు అనునతడొక పిల్లకాయ. అతని వయస్సు 14 యేండ్లు. తాడ్రిక్రాన్స్ వా లులో రిజిస్టరయిన పౌరుడు. తాడ్రితో పోయి చేరుకొనుట కేవల ప్రభువునకు అవసరమయినది. అతడు ఈ భారత భూమిలోనే తగిన యోగ్యతా శత్రుములు మున్నగునవి సంపాదించి ప్రయాణము చేసినాడు. దక్షిణాఫ్రికాచేరి డెగ్లోవా ఆఖాతమున దిగినాడు. ట్రాన్సువాలు ప్రవేశించుటకు ఉత్తరు నియవలసినదని అధికారులకు వ్రాసికొనినాడు. అధికారులు వారమునైనను ప్రత్యుత్తర మియలేదు. అందుమీదట తాడ్రితోగూడ కేవల ప్రభువు ట్రాన్సువాలు ప్రవేశించినాడు. వలస అధికారులు అతనిని అతనితాడ్రిని పట్టుకొని చెరసాలలోనుంచి విచారణకు దెచ్చినారు. మేజ్ట్రేటు న్యాయవరుడు. యోగ్యతా శత్రుములు మున్నగునవి చూచి కేవల ప్రభువును తండ్రిని వదలివేసినాడు. వారంతట గృహాన్యుభులయు ప్రయాణము సాగించినారు. వలస యధికారుల కిది సహనము కాలేదు. కాబట్టి వారు మరల కేవల ప్రభువును బట్టుకొని సేరమున నాతడు నిరపరాధియని మొదటి మేజ్ట్రేటుచే వదలబడి యుండెనో అదేసేరమున కయియే మరియొక మేజ్ట్రేటువద్ద విచారణకు దెచ్చిరి. ఆ మేజ్ట్రేటు పాపము అధికారులకు సులభముగాఁగొనువాడు. కాబట్టి కేవల ప్రభువునకు దండనవిధించువాడయ్యె. అప్పీలు ఉత్తరు న్యాయస్థానమునకుపోగా ఉత్తమ న్యాయస్థానమువారు కేవల ప్రభువును ముప్పవినగా విచిరి. వలస యధికారుల కిక్కడికిని తనివి కుదురలేదు.

1913వ సంవత్సరపు శాసన మొకదాని క్రింద మరల కేవల ప్రభువును నిరోధించు నుత్తరువు ప్రకటించి అతనిని కారాగారములో నుంచినారు. ఈ యుత్తరువుమీద న్యాయవిచారక సాధికార సంఘమునకు అప్పీలు చేయబడి యున్నది. తీర్మాన మొకను తెలియలేదు. కేవల ప్రభువు మాత్రము కారాగారములో నున్నాడు. వలస అధికారులు తమ న్యాయస్థానములు రెండుచేసిన నిర్ణయములను గూడ గమనింపక యింతదూరము నిరోధక పద్ధతుల నవలంబించుట చిత్రముగా నున్నది. న్యాయస్థానములు న్యాయపక్షముననుండుట కొంత శుభ సూచకము. అయినను పోరాటము మాత్రము మన సోదరులకు దుర్భరముగా నుండక మానదు వెంటనే తగిన పరిశ్రమచేసి దక్షిణాఫ్రికాలోని యుత్తమ ప్రభుత్వమువారిచే వలస యధికారులకు హెచ్చరిక యిప్పించుట యవసరము. హాడ్రింజి ప్రభువుగారి నిదర్శనము ననుసరించి పల్కుసున్న ప్రభువుగారు ఈసమస్య విషయమున శ్రద్ధ తీసి కొందురేమో చూడవలసి యున్నాము.

భాషాధారక విశ్వవిద్యాలయము.

పాటలీపుత్రి విశ్వవిద్యాలయమును గురించి యుపన్యసింపమ ఇండియా శాసన నిర్మాణసభలో గా॥ శర్మగారు కొన్ని యాక్షేపణ వాక్యములు పలికిరి. బీహారు ఒరిస్సాలలో రెండు దేశభాషలు కలవు— హిందీ, ఒడ్రములు. హిందీ భాష మాతృభాషగా గల వారికి ఇవివరలనే, ఇతర పరగణాలలోనివేయెను, చేరువగానుండు విశ్వవిద్యాలయములు హిందీభాష ప్రాముఖ్యమునకు కంకణము కట్టగల యట్టివి యున్నవి. ఒక భాషకు ఇట్టి దశ లేనేలేదు. కాబట్టి ప్రస్తుతమింకొక హిందీభాష ప్రాముఖ్యవిద్యాలయము నవసరమని వాదించి గా॥ శర్మగారు ఒక విశ్వవిద్యాలయమును నిర్మింప తల పెట్టరలసినదని నాచియమ భాషాధారక విశ్వవిద్యాలయములను గురించి కొంత యుత్సాహముతో ముచ్చటించిరి. విశ్వవిద్యాలయములు హిందీ ప్రాముఖ్యమునైనను సంఖ్యలో హెచ్చగుట మాకు మిక్కిలి అనుమోదనీయము కాని గా॥ శర్మగారిని చక్కగా నర్థముచేసికొనక వారి సహోద్యోగులు వారుకొత్త విశ్వవిద్యాలయమున కెదురు బుల్లుచున్నారని యర్థముచేసినమాత్రము ఈసందర్భము మేము తప్పుక చెప్పవలసి యున్నది. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము మానసమున నుండుటచే శర్మగారు పొరబడరని నూచించుటయు న్యాయము కాదు. విశ్వవిద్యాలయములు నిర్మించుపద్ధతిలో భాషాధారక విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణ మ్మగ గణనీయముగా నెంచలేదని శర్మగారు ఇండియా ప్రభుత్వమునకు సలహాచేసికే కాని మరేమేయము కాదు ఆ యా భాషా ప్రాంతములకు నొకొక విశ్వవిద్యాలయ మేర్పడిన వెనుక ఒకేభాషా ప్రాంతమున పది విశ్వవిద్యాలయములు స్థాపించినను హైదరాబాదు యంతటి తోడను గా॥ శర్మగారును ఆనంగీకరింపరు. గా॥ శర్మగారి కిచ్చిపి ధంబును స్వీకరించుచుండుట మిక్కిలి సంతృప్తికరము హైదరాబాదుకు లింకొక ప్యాసును శర్మగారి వాక్యములను చదివి మనముచేసి ప్రభుత్వమువారిని సరిమగుమార్గమున నడిపించుటకు తోడనుదురుగాక యని కోరుచున్నాము

ఒక ప్రిన్సిపాలుకు శిక్ష:— కొలంబోలో ఈటను కాలేజీ ప్రెసిడెంటు జి.సి. లీ గారు పరీక్ష దరఖాస్తు సాము నపహరించినందున అతనిపైనే కేసు చేయబడినది. 6 నెలలు కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

మొసలితో పోరు:—మలయాలో నొకడు నదిలో చేపలను పట్టుచు నంగియుండగా నొక మొసలి చేతులను వాని తలనుపట్టుకొనెను. వాడు దానికనులలో నేర్పుదెట్టి పాడువగా నది విడిచివెట్టివది. తరువాత నతడు గాయములను ముచ్చుకొనెను. ఇప్పుడుదానిని చంపుట కత దమనమును తుపాకిపట్టుకొని వెనుకచున్నాడు.

చిరవా మహా సంగ్రహము

సోమరంగము-జర్నలు పజ్జీయంతయును ధ్వంసమగుట.

బ్రిటిషు పరాసు సేవల పురోగమము-శత్రువులలో చాలనష్టము.

బాల్యనరంగము-బల్లెరియావారు తలపడియోడుట.

గ్రీసులో జాతియోధ్యము-ప్రకటనము జరుగనుండుట.

[రైటరు ఏ జెన్సీ]

ఇంగ్లండు

లీవర్పులులో ప్లేగు

లండను, సెప్టెంబరు 26.-లీవర్పులులో ఇద్దరికి ప్లేగు వ్యాధి. ఇద్దరును చనిపోయిరి.

మొయిలు ప్లేమరు

9వ తేదీని బొంబాయిగండి యొక్క డెన్టో నియామకము 27వ తేదీని మరలించుటగా ముద్రపడినది.

ముంచబడిన స్త్రీమరులు

లండను, సెప్టెంబరు 27:- 'బ్రాన్ వెన్' అను బ్రిటిషు స్త్రీ మరులు, 'వేసెయా' యను నా ద్వేషానిష్ఠమరులు ముంచబడినవి.

పంజాబీపటాలపు నైనికుడు.

విక్టోరియా క్రాసు బహుమాన మొందుట.

లండను, సెప్టెంబరు 27:- నాయక్ హామద్ ఖాన్ అను పంజాబీ పటాలపు నైనికుని ధైర్య సాహసకార్యములకు గాను అతనికి విక్టోరియా క్రాసు బహుమాన మొనగబడినది. పంజాబీ పటాలములోని నాయక్ హామద్ ఖాన్ అనునతడు విక్టోరియా క్రా సానుగబడిన విషయపు వివరము లన్నియు 'కెప్టు' నందు ప్రకటింపబడినవి. యుద్ధరంగమునందు శత్రువుల అగ్ని నురియుచున్న స్థలమునందు శత్రువులకు 150 గజముల దూరమున నున్నను నూతనముగా జయించిన బోఫ్ లు నుర పిరంగుల దశకుతోనుండి శత్రువుల ప్రతియుద్ధములను మూడు సార్లు భగ్గుముచేసి ఇద్దరు తప్ప అందఱును హతులైన వినవ తన స్నేహితులొంటిగా తనంతలతానే కాల్చెను. మూడు గంటలసేపు అతడు శత్రువులను ముందుకు నానీయక ఇరు పక్షములకు పుట్టగల స్థానమును గాపాడుకొను చుండెను. శత్రు సైన్యంకుల తీవ్రత వలన అతని స్నేహితి ప్రోసివేయ బడి నిష్పాదించిన మొదట్నుండిను, అతడు ధైర్యము విడువక తన పటాలమునం దింకను నిలిచియుండిన ఇద్దరితో గలసి వెనుకకు రివల్యుషను తుపాకులను గాల్చుచు శత్రువులను నిలువఁ జేర్చి యుండెను. శత్రువారముగ్గురిని అతనికి సహాయముబంపగా అతడు గాయములతో నడువజాలని యొకనిని దీసికొని తన పొంగికోను, చుండుసామగ్రితోను సురక్షితముగా వెరిగి వచ్చెను. తరువాత నతడు వెనుకకుబోయి తక్కిన ఆయుధములను, దుస్తులను మున్నగువానిని దీసికొనివచ్చెను. ఈతని ధైర్య సాహస పరాక్రమములు సమయమున కుపచరింపని యెడల వాని నాపంక్తిని శత్రువులు భేదించియుందురు.

దొరతనమువారి పత్రములు.

లండను, సెప్టెంబరు 26.- ఇంగ్లండు బ్యాంకువారు ఇక నిన్ను దినములలో నూటికి 6 వడ్డీగల దొరతనమువారి పత్రములను నుంచుచురనియు, 1919 వ సం॥ రము అక్టోబరు 5 వ తేదీతో పూర్తియగు 5% ల పత్రములను వీసివేయుదురనియు ప్రకటింపబడినది.

అస్సేలియా న్యూజీలండుసేన.

లండను సెప్టెంబరు 28:- బ్రిజాద్ చక్రవర్తిగారు ఇంగ్లాండువచ్చేమున నీ సేనలను మొదటిసారి చూచినపిమ్మట నిట్లుప్రకటించిరి. "నామ్రాజ్య రక్షణమునకు అధినివేశనముల వారికి గల బాధ్యతను వారు గుర్తించి రనుటకు వరుసగా వచ్చుచున్న ఈ సేనలేని దుష్టముగా నున్నది.

చార్లమెంటు ఎన్నికలు.

లండను, సెప్టెంబరు 27.- ప్రత్యేకసభవారు అచి

కాలములో సమావేశమై గభ ఎన్నికల విషయమును, రిజిస్టరుచేయు విషయమును సంస్కరింపములు చేసెదరు.

కిచనర్ స్మార్తకనిధి

లండను సెప్టెంబరు 28 - సేనలనుండ 4వ వేసి ముగించిన వారియొక్కగాని వికలాంగులైన వారియొక్కగాని కుమారులకు వ్యాపారవిద్య నేర్పఁపయ్యమున విశ్వాధి వేసముల నొసగుటకు ఈనిధి యుపయోగపడుచు రిధింపములు వారు తీర్మానించిరి. ఈవేతనముల నిలువ సంవత్సరమునకు 150 పౌనులుండ వికలాంగులైన వారికి సాహాయ్యము చేరు మొత్తము వినియోగపడును.

హిందూ దేశము నందలి

బ్రిటిషు సైనికులకు సౌకర్యములు

లండను, సెప్టెంబరు 27:- హిందూ దేశము నందలి బ్రిటిషు ఖయీదీలకు సౌకర్యములు బంపు బంగీలు 11 నుండి 18 పౌనుల తూనికవఱకు చార్జియేమియు లేకయే పంపవచ్చునని ప్రకటించిరి.

కెనడా

కనడావారి శువి.

ఒటావా, సెప్టెంబరు 26.-కనడా ప్రభుత్వమువారు నామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారికి యుద్ధ వ్యయములకుగాను 100 లక్షల పౌను లొసగుదుమని తెలిపిరి.

ప్రాన్సు

కాంబెల్సులో శత్రువులు చాలమంది హతులగుట.

లండను, సెప్టెంబరు 27.- సేను పర్యవేక్షణము బ్రిటిషువారిటుల ప్రకటించిరి. నిన్ను మారు విషయముకలిగినది. శత్రుస్థి పదాతిదళములు ప్రత్యేకముగను, కలసియు చాల క్లాఫునీయముగా పనిచేసినవి. ఇంతవఱకు 1500 మందిపట్టుబడిరి. ఇంకను వచ్చుచు న్నారు. చాల సామగ్రిలు మా వశమైనవి. నిన్నరాత్రియు సే దుదయమును మరల ముందునకు పోలిమి. లెసుబోట్సు-గూడె కోర్టులకు నడుమ నున్న యొక బలియగు స్థానమును అచటి కావలి సేనను పట్టుకొంటిమి. మేము పడమటనుండి కాంబెల్సులో ప్రవేశించితిమి. శత్రువులనష్ట మపరిమితము.

ఇటీవల తంలివార్తలు.

లండను సెప్టెంబరు 28:-నిన్నటిరాత్రి సర్ డగ్లస్ హేగుగారిట్లు ప్రకటించిరి. మనకు కుడివైపున బ్రిటిషువారును పరాసువారును క్రికోరు మార్వలు అనుస్థలములను వశము చేసికొని కాంబెల్సుగ్రామము నాక్రమించుకొనిరి. మార్వలు, లాబోఫ్స్ ప్రాంతములందు మేము శత్రుప్రయత్నములను వ్యధ చేసి వారికి విశేషనష్టము గలుగజేసితిమి. మ్యమునుండి మేము బలియగు గడికోరు గ్రామమునుముట్టించి జర్మనుల చెల్లాచెదురుగ బాటదొలితిమి. మా ఎడమ వైపున మేము ధీమతలు గ్రామమును, దానికి తూర్పునగల పగ్వల పంక్తిని జుల్కర్స్ మార్గమును వశముచేసికొంటిమి. ఈ పగ్వల ప్రాంత మంతయు కందకములతోను, తంభులతోను బలపఱచి శత్రువులు జాగ్రత్తగా కాపాడుచుండిరి. గత రెండు దినముల విజయము అతి ప్రాముఖ్యము లైనది.

ఆంగ్ల విజయము.

లండను, సెప్టెంబరు 28.-బ్రిటిషువారి సహవిజయ

మునకు జార్జి నార్యభౌముల సభినందించుచు పరాసు దేశాధ్యక్షులగు పాయికో కేరుగారు తంలివాడనిచ్చిరి.

కాంబెల్సు ధీమతలుల ప్రాముఖ్యము.

లండను, సెప్టెంబరు 27 - కాంబెల్సు గ్రామము నందు 3000 మంది జనులు నివసించుచున్నారు. దానియందు శత్రు లెంతయు లన్నియు ముపయోగింపబడినవి రెండు సంవత్సరముల కాలము దీనిని వివిధ తెంతములతోను, పరాక్రమవంతిమగు సెనతోను, గొప్ప ఫిరంగులతోను శత్రువులు సంరక్షించుచుండి ఈ విషయములను బట్టి కాంబెల్సుగ్రామమునకు శత్రువులెట్టి ప్రాముఖ్యము నిచ్చికోవ్యక్తమగును. బెర్లిను ప్రకటనము నందు జర్మనులు గ్రామమునుండి పాఱదొలిరిని చెప్పట శత్రువులకు నిరాశ గొలిపినది. బెర్లిను ప్రకటనములు క్రమక్రమముగా తమ దుగ్ధతను నిరంతరము ప్రకటించు చున్నవి. మిలమండలివా రిప్పుడు విశేష ప్రాముఖ్యము నొందిన బెసామురోద్దనుం దున్నారు. ఈ బెసామగ్రామమును జయించి యెడల సోమరంగమున శత్రుస్థానము లన్నియు నిరాశ జెందవలయును ఇట్లే ధీమతలు పట్టువడినయెడల ఆరాసుకు త్తరమున శత్రుస్థానములు ఆధారములేక గడగడ వణకవలయును. బ్రిటిషువారు గామెకోరుపై యొత్తిడి సడలించునట్లు చేయబడినందున బ్రిటిషువారి పశ్చిమదళమునందు విశేషము లేమియు దెలియలేదు. ఎడమభాగపు దళము తీవ్రముగా పోరినందువలన ఫలమే ధీమతలు వశమగుట. కాంబెల్సు పతనముకంటె ధీమతలు పతనమే విశేష ప్రాముఖ్యము నొందుచున్నది.

ఆంగ్ల నావికా విమానములు.

లండను, సెప్టెంబరు 27:- మన నావికా విమానములు బ్రెస్సెల్సుపట్టణము ఎవర్, బర్మెక్, సెంటుఎగెడ్, ఎట్టగ్బర్ అనుస్థానములపై బాంబులువేసి విమానకాలలను గట్టెన. బాంబులు మందెరముల మీదనుపడినవి. ఎవర్ నందలి విమాన కాలకు చేరువను మందుసామగ్రి నిలువస్థానమును గూడవిమానములు గొట్టినవి. అనేకస్థలములందు ప్రేల్వపట్టణి వినపడినది. పొగదట్టముగా వచ్చెను. మనవిమానము లన్నియు సురక్షితముగా తిరిగి వచ్చినవి.

నూతన స్థానములు

లండను, సెప్టెంబరు 25.- పశ్చిమమున మననూతనస్థానములను మేము పూర్తిగా బలపఱచుకొంటిమి. ఇక్కడ బ్రిటిషువారు శత్రుపంక్తిలోని ఇతరభాగములను భేదించుటకు వీలగు స్థానమున నున్నారు. ప్లేస్సు ప్రాంతమునందు శత్రువు లందువలననే గోల్పోయిన స్థానములను స్వాధీనుచేసి కొనుటకు మఱల తలపడిరి. కోర్స్ లెట్టిని వశపఱచుకొనిన పరాసు, కనేడియనుసేన ఇదివఱకుండిన రక్షకపటాలములో సగమునుండి సేగలిగియున్నది.

కాంబెల్సు ముట్టడి.

లండను, సెప్టెంబరు 27.- యుద్ధరంగమునందుండి రైటరు విలేఖకు డిట్లు వ్రాయుచున్నారు.- 29 వ తేదీని పరాసువారి కాంబెల్సు ముట్టడివలన శత్రువులకు దానిని మరల సాధింప వీలులేకుండు స్థితిగలిగినది. జర్మనులు రాత్రిపూట ఆస్థలమును వదలివేయ దలచిరిని శత్రుభైమిలు చెప్పిరి. మన ఫిరంగిదళము శత్రువులు వెనుకకుబోవు స్థలములపై అగ్నివ్వ ముగురిపించి వారిని వెనుకకు బోనీయక నిలిపివెట్టెను. మార్వలు లాబోఫ్స్ పట్టుపడుట అతిత్వరలో జరిగినది. జర్మనులపై మే మాకస్మికముగా బడితిమి. లేకవారు తన స్థానములను నిలుపుకొను కత్తిని గోల్పోయిరి? ఎత్తైనను అసి సులభముగా వారు లొంగిపోయిరి. మననష్టమత్యల్పము శత్రువుల నష్టమతి విశేషము. 8 పటాలములు నిశ్చేషముగా కుడిచి వేయబడినవని ఖైదీలు చెప్పెనున్నారు.

ఆంగ్ల పురోగమము.

లండను, సెప్టెంబరు 28:- నిన్నటిరాత్రి సర్ డగ్లస్ హేగు గారిట్లు ప్రకటించిరి. ఈదినము చాలదూరముముందుకువచ్చితిమి. ప్లేస్సుకు త్తరమున 2000 గజముల సేనాము ఖముతో మఱికొన్ని కందకములను పట్టుకొని యూకోగ్లబాయ అను స్థలమునకు తూర్పుభాగముతో నొక పంక్తిలో నున్నాము.

తీవ్రములకు ఈశాన్యమున తీవ్రమగు యుద్ధము జరిగినది. ఆస్థలమున మేమగ్నివర్షమును గురిపించి యిప్పడు తీవ్రముల గ్రామమునకు ఈశాన్యమున 2 వేల గజముల దూరముననున్న కొండతో నొకపంక్తియం దున్నాము.

కాంబిల్లునందు పరాసువారు పట్టుకొనినవి కాక మేము 800 కు పైగా తుపాకులను, అనేక వేలసారు బంబయోగించుటకు చాలిన దుంధుగుండ నిలువను మేము పట్టుకొంటిమి. గత 15 దినములందు మేము పట్టుకొనిన ఖైదీలు 10000 నుండి.

నిన్నటి దినము రెండు శత్రు విమానములను 2 చిన్న విమానములను ధ్వంసము చేసితిమి. మన విమానములు రెండు కనపడుట లేదు.

సామరంగ విజయములు.

సారిసు, సెప్టెంబరు 27:—సోమరంగమున విజయము లకు యుద్ధతంత్ర విశారదులు విశేష ప్రాముఖ్యము నొసంగుచున్నారు. కాంబిల్లునందలి జన్మన సేనను పరాసువారు చుట్టవేసినప్పుడు ఆ సేన దీగ్ల కాలము పోక బ్రయత్నించి తుట్టతుడకు ఆ పటాలములలో 100 మంది మాత్రము మిగిలినప్పుడు లొంగిపోయెను. కాంబిల్లును తుడవఱకు కక్షించుచుండిన వారిలో సేనాధిపతి దట్టముగా గాయములు తగిలెను. అంగ్ల పరాసుసేనా పంక్తి యిప్పుడు తీవ్రములనుండి కాంబిల్లునవఱకు వంగియున్నది. కాంబిల్లున పతనమతి ముఖ్యమైనది. అవస్థుండనము ప్రాంగంభమైనది లగాయతు ముందుగా పట్టుకొనబడవలసిన పురములలో నిది మొదటిది. 40 స్థానములను మేము శత్రువులనుండి వదలించి యాక్రమించుకొంటిమి. గాడికోరు, దెహములకు నడుమనున్న భూమిముట్టడికి సిద్ధముగా నున్నది. ప్రపంచమున నంతయు తమకు విశోభముగా నున్నదని జర్మను అధికారులు తెలుపుచున్నారు.

కాంబిల్లు గ్రామము సమీపించుట.

సారిసు, సెప్టెంబరు 27:—ఈ యధ్యక్షా మిల్లు ప్రకటించబడినది. తియ్యమూలమున స్థానికమున శత్రువులు తలపడగ మేమువారికి విశేషనష్టము గలిగించి తరిమివేసితిమి. మన వేగుదళమువారు కాంబిల్లు వద్దనున్న శత్రుశాసమున బ్రవేశించి గ్రామపు దక్షిణ సరిహద్దులను సమీపించిరి. దానికి దక్షిణమున మే మొక కందకమునుబట్టి ఒక చిన్న జర్మను పటాలమును ఖైదుచేసితిమి.

పరాసువారు శ్రీకోరు నాక్రమించుట.

సారిసు, సెప్టెంబరు 27:—శ్రీకోరునందు పరాసు వారి వశమైనది. దెహనుకోర్డు సోమలకు నుద్ధ్య శత్రువు లొడింపబడిరి. ఆసోము యొద్ద 47 విమానయుద్ధములు జరిగినవి. 8 శత్రువిమానములు ధ్వంసమైనవి. నుదియొకటి విరిగినది. వోయి వరులో నొకటి కూలినది. శత్రు సేన వెనుకభాగమున చాల రైలుస్టేషనుల మీద మా విమానములు ఫిరంగులను గాల్చినవి.

పరాసువారి విజృంభణము.

సారిసు, సెప్టెంబరు 28:—నిన్నటిరాత్రి యిట్లు ప్రకటించబడినది.—సోమునదికు త్తరమున తీవ్రముగ ఫిరంగియుద్ధము జరిగినవెనుక బొహువెనకిని ఆవిపాలమునకును మధ్య మేము నూతనముగా గడిచిన స్థానములను శత్రువులు ముట్టడించిరి. పరాసువారు ప్రతియుద్ధము సలిపి వైభవవచ్చుచున్న శత్రు మూకలను చెల్లాచెదురగ పాఱిపోయిరి. మేము 25 మంది ఖైదీలను 8 మరణింగులను పట్టుకొంటిమి. రాన్ కోరుకు తూర్పునను ఆగ్నేయమునను మేము చాలమార్లు ముందుకు పోయి సెంటిఫీయర్సు, వాల్టె ఆడవులను తొచ్చితిమి.

సోము రంగము.

సారిసు, సెప్టెంబరు 28:—సోమురంగమున 1-7-16 మొదలు 19-9-16 వరకును గాయములు తగిలినవారిని 80000 మందిని గాయములు తగిలినవారిని 4500 మందిని 144 ఫిరంగులను 50 మరణింగులను 118 చదురవు మైళ్ల స్థలమును పరాసు వారు వశపరుచుకొనిరి. అనగా జర్మనులు చెడ్డెనుయొద్ద 6 నెలలుపోరి వశపరుచుకొనిన దానిని పరాసువారు 3 నెలల లోపుననే వశపరుచుకొనినట్లు. ఈరంగమున పరాసువారితో పోరుటకు 312 పటాలములను బ్రిటిషువారితో పోరుటకు 310 పటాలములను శత్రువులు పంపిరి. ఇందులో 77 క్రొత్త సేనకు చేరినవి.

బొల్కను

గ్రీసులో జాతీయోద్యమము

ఏథెస్సు, సెప్టెంబరు 27:—వెనిజెలగుగారు సుదూలో దిగిరి. రేపటికోజున క్రిటుకు వెళ్లెదరు. ఆరడును కోంబోరైటును

గారును ఆరంభించిన యుద్ధమును కేవలము జాతీయోద్యమము. తొందరలేకుండ జాతీయోద్యమము నెరవేరుటకు వారుచేయు వసిలవదాని నంతనుచేసి విఫలులైరి. ఏథెస్సువారు సరియైన దారిని పోయినచో వెనిజెలగు పక్షమువారు సుదృఢముల నాటికి తోడ్పడెదరు.

వల్కను కనుమ యుద్ధము.

లండను, సెప్టెంబరు 28:—కొమేనియావా డిల్లు ప్రకటించిరి. పార్మకొస్టాటుకు దక్షిణమున తీవ్రముగ యుద్ధము జరుగుచున్నది. వల్కను కనుమయందు కొమేనియనులు శత్రువులను పాఱిపోయిరి. శత్రువులు త్తర ముఖముగా కాజీపోవుచున్నారు. బొల్బ్రూజా రంగమునందు శాంతిగానున్నది. నాన్మొబు పొడవును ఫిరంగి యుద్ధము జరిగినది.

జనరలు మెకెన్నను పరాజయము.

లండను, సెప్టెంబరు 28:—బొల్బ్రూజా రంగమునందు జనరలు మెకెన్నను సేన వారము దినములు త్రివిధమును స్థలమును గోల్పోవుచువచ్చెను. స్వాగ్ కొమేనియను సేన ముగిసి తిష్టాము తేవ్వుతుకొనిన వెనుక జరిగిన యుద్ధమును ఇప్పుడు బుఖారెస్టునందున్న బొల్బ్రూజా గారు విశేషముగా తెల్పియుండిరి. జర్మనుల యొత్తిడివలన బల్గేరియనులు తురుష్క సేనల సాహాయ్యమున క్రేసునుండి విజృంభించి పటాలములన్నియు నొకటియై ముట్టడించెను. కాని వారి ప్రతాపము మిశ్రమందలి వారి కట్టి మహాభీషాయము నీయలేకపోయెను. శత్రువులు తమకక్ష కంఠటిని ధారపోసికొని యెరిగి మిశ్రమందలివారు పెర్షియనులును, కన్యకులును, కొమేనియనులును అత్యుత్సాహముతో ప్రతియుద్ధమునసలిపిరి. 5 దినములవఱకు శత్రువులు తలపడుట కయ్యకలేదు. గాని 5వ దినమున తీవ్రముగ యుద్ధము జరిగి శత్రువులు దక్షిణముఖముగా వెనుకకుపోయిరి. వారు యుద్ధోపకరణములను, మందుగుండు సామగ్రిని, సామ్యము, గాయములు తగిలిన వైద్యులను వదలి పాటిపోయిరి.

బొల్బ్రూజా యుద్ధము

బుఖారెస్టు, సెప్టెంబరు 27:—బొల్బ్రూజా రంగము నందు 19వ తేదీతో నంతమైన దుహాయుద్ధము డామ్యులునని నుండి నల్లసముద్రము వఱకును న్యాపించి యుండెను. శత్రువులు (అధికముగా జర్మనులు) చర్నవోడా వఱకుద్రొసి కొనిపోవ బ్రయత్నించిరి. కాని కొమేనియనుల ఆగ్నివర్షము వారిప్రయత్నములను వ్యర్థముచేసెను. రెండుదినములు ఘోరముగ యుద్ధము జరిగినది. శత్రువులకు విశేషనష్టము గలిగినది. వారిపటాలులు దట్టముగాకేరి బడుచుండెను గానియవిమూలై బడుటలలయును, మనయగ్ని వర్షమువారిని దుడిచివేయుటయు సేకగా మన సంభవించెను. 19వ తేదీన శత్రువులు ముట్టడి సహాయ సంతోషయ్యెను శత్రువులు ఘోరముగ ప్రతియుద్ధము సలిపి శత్రువులను పాఱిపోయిరి. శత్రువుల ఎడమభాగము చెల్లాచెదురై పాటిపోయెను: ఒకచిన్న సేనా భాగముమందు 5000 తుపాకులను పట్టుకొంటిమి ప్రత్యుండలివారింకను ముందుకు పోకు చున్నారు.

బల్గేరియనుల సానములు.

లండను, సెప్టెంబరు 28:—బల్గేరియనులు స్లోనినాను గోల్పోయిన వెనుక అనేక స్థానములను తంతులతోడను వివిధ పరికరములతోడను బలపఱచుకొని అక్కడ స్థిరముగా నుండి రని ధైర్యము ప్రతీకపఁ సెలొనికా విశేషముకు వ్రాసెను.

గ్రీసుదేశస్థితి.

ఏథెస్సు, సెప్టెంబరు 27:—సేనానిర్వాహకసంఘమున కధ్యక్షులగు మాస్కోపాలసుగారు నివ్యలును తలపకముండే రాజీనామా ఇచ్చిరి. అతడును. చుట్టి 500 మంది వైనికోవోగ్గులును తొట్రువ్రమును వదలుడో రాజుగారికి నిష్కాపనమును బంపుకొనిరి.

బల్గేరియనులతో పోరు సుదృఢమున కధ్యక్షుల వహించుటకు వెనిజెలస్ గారు సెలొనికాకుబోవు విషయము అంతటను సంక్షోభము గలిగించినది. కాన్స్టానటను తుడ ముట్టించుటకు ప్రభాభిప్రాయ మనుకూలముగానున్నది. త్వరితో ప్రస్తుతి ప్రభుత్వము నేర్పణచుట కన్ని విషయములను బోధించుచున్నది. వెనిజెలస్ గారు రొక్కదినమున మూలూచుచు ఏథెస్సు నందలి సాలనక్రమమును దీనివేయుటకుగాక గ్రీకు మేనిజోని యాను సంక్షోభముటకు గాను క్రొత్తసేన నేర్పణచుటకు వీలగునట్లు ప్రత్యేకపాల నా క్రమ మేర్పణచుట ప్రస్తుత పరిస్థితులను బట్టి యవసర మగుచున్నదని చెప్పెరి.

న్యదేశమును శత్రువులనుండి గక్షించుటకు కత్తి బూనునట్లు చేయుటకు శాచున్ని యుపాయములను వినియోగించితి మనియు, అవి యన్నియు వ్యర్థమయ్యెననియు వెనిజెలస్ గారు ధైర్యము ప్రతీకపఁచుచు వ్రాసిరి. ప్రస్తుతము బల్గేరియనులనుండి మేనిజోనియా ప్రజలను సంరక్షింప నలయునను ప్రజల చిన్నపములను విని వాము తోక్కుము కలుగజేసి కొగుట యవసరమయ్యెనని వ్రాసిరి. ప్రస్తుత దేశపరిపాలకులు ప్రజలను కత్తి గట్టినీయకను వాసానికి యాచువహోపక్రమణము వారంభించితి మని వారు చెప్పెరి. ఇది తిరుగుబాటుగాదు. బొజ్జిద్రోహముగాదు. రాజు పోషించుచుమోదను వారి కేమి యు కి. ద్రోహభీషాను లేదు. గ్రీసుదేశ సాలకులైనందున తన దేశమును వారు కక్షించుకొనుటకు తన కట్టకడపటి యుపాయమేయని యది వాదించె.

దేశ కక్షకసంబంధముతో ఈ త్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుపకముందు కాన్స్టన్టినోపులు అధికారులు ఆధిక స్వాతంత్ర్య బుద్ధియును ప్రకటించిరి. సెలొనికానుండి తంతివా ద్దవచ్చినది.

ఒక ప్రకటనము.

లండను, సెప్టెంబరు 28:—జాతీయోద్యమ సంతోషము ప్రజలలోనికి వెళ్వేలేయుటలే యనియు, ఈ యుద్ధమును నడపుటకు వామగారిని బిలుచుటయే యు యభిలాషయనియు వెనిజెలస్ గారు పోక ప్రకటనము ప్రచురించుచుగని తెలియుచున్నది. ఏథెస్సు విశేషముకు తంతివా ద్ద వచ్చెను.

తీసివేయబడిన నిలువసేన

లండను, సెప్టెంబరు 28:—“డెయిలీ న్యూసు” పత్రికా ఏథెస్సు సేలేఖకు డిల్లు వ్రాసుచున్నాడు.—క్రీటు దీనియందు నిలువసేనలోనుండి తీసివేయబడిన 21 వేల మందియును, తక్కిన దీవులవారు 74 మందలి సేనలోని 20000 మందియును చిన్నజీమరులలో సెలొనికాకు పోక యత్నించుచున్నారు.

సెర్బియను విజయము.

సెలొనికా, సెప్టెంబరు 27:—సెర్బియనులు జయప్రథముగా ముట్టడులు సలిపిరి. కామాకెల్ ప్రాంతమునకు శత్రువులు నూతన సేనలను దెచ్చుకొని అనేక వ్యర్థప్రయత్నము లొనర్చిరి. ఖైదీ ల సేకులు పట్టుకొనబడిరి. క్రొత్త బల్గేరియను పటాలములు తప్ప త్రోగి యుద్ధము సలుపుచున్నారని తెలియుచున్నది. కిగావ దక్షిణమునందున్న టికోల మైదానము నందు సేకు దళమువారి యుద్ధములు జరిగినవి.

ఒక గ్రీకు యుద్ధనాక.

మిశ్రమందలి నాకాదళమున జేరుట. ఏథెస్సు, సెప్టెంబరు 28:—మోద్రాయను యుద్ధనాక మిశ్రమందలి నాకాదళమునందు చేరినది.

శత్రువిమానములు.

బుఖారెస్టు, సెప్టెంబరు 27:—ఒకజర్మనును, 6 విమానములను బుఖారెస్టు నగరముపై బొంబులు వేసిరి. 40 మంది మరణించిరి, 50 మందికి గాయములు తగిలినవి.

బల్గేరియనుల వ్యర్థప్రయత్నములు

లండను, సెప్టెంబరు 20:—ప్లోనినాకు తూర్పునకు పడ నుటకు బల్గేరియనులు రెండుసారులు వ్యర్థప్రయత్నము లొనర్చిరి.

ఆంగ్ల విజయములు.

లండను, సెప్టెంబరు 28:—మాల్టా పీక్ గడికోరులకు నడుమ అనేక స్థానములందు మన పంక్తి ముందునకు వచ్చియి. గడచిన కొలది దినములలో యుద్ధము విశేషవ్యయ మేమియు లేక జరిగినది. మనవర్షు సుల్పము. శత్రు వైకీలెంజులు దొంగిలిన అంతకు రెండింతలకంటె మన కెక్కువ వ్యయము గలుగ లేదు.

శత్రువులు పట్టుదలతో పోగుట.

లండను, సెప్టెంబరు 28:—శత్రువులు లాడిమికో ఆగ్నివర్షము 28 మైళ్ళు ఆగ్నేయమున మన పురోగమమున నాపూకుట శత్రువులు పట్టుదలతో పోగుచున్నారు.

తూర్పు ఆఫ్రికా

తూర్పు ఆఫ్రికా యుద్ధము
కేప్ టౌన్, సెప్టెంబరు 28:—పోర్చుగీసువారు జర్మను తూర్పు ఆఫ్రికాయందు బ్రవేశించి మికిందనీయను స్థలము కందున బ్రిటిషువారితో సహా వ్యాపారము సలుపుచున్నారని లారెంకో మార్కునుండి తంతివార్త వచ్చినది.

ఈజిప్టు

సూయజ్ కాల్వ పన్నులు మరల హెచ్చించుట.
లండను, సెప్టెంబరు 26:—1-1-17 వ తేదీ నుండి టన్నుకు 50 పెన్ టైమును వసూలు పన్ను మరల హెచ్చింప బడునని ప్రకటించబడినది.

డెన్మార్కు

జర్మను విమానములు.
లండను, సెప్టెంబరు 26:—నాలుగు జర్మను జస్టిసులు కోపెన్ హాగనుకు ఆగ్నేయముగా పాటిపోవుచున్నవనియు వారిలో నొకవానికి బాగుగా దెబ్బలు తగినవనియు, రెండవవాని దెబ్బాగ్రుములు కేటాడుచున్నవనియు కోపెన్ హాగను నందలి చేపలవారు తెలుపుచున్నారని “ఎక్స్ ప్రెస్” వాగ్దానంబునకు తంతివార్త వచ్చినది.

జర్మనీ

జర్మనీ స్థితి.
లండను, సెప్టెంబరు 26:—1870, 1875 సంవత్సరముల తరగతి వారలో నైనిక సేవనుండి నిలుపుదల చేయ బడిన వారిని మఱల పరీక్షింప వలయునని జర్మను అధికారు లాజ్ఞా పించిరి.

బెర్లియములోని జర్మను నైనికుల భార్యలు.
లండను, సెప్టెంబరు 26:—జర్మను నైనికుల యొక్క యు ఉద్యోగుల యొక్కయు భార్యలు బెర్లియములో నుండ వచ్చునను సూత్రమును వాణిజ్యస్థితి గారు ప్రోత్సహించిరి ఒక రాజ్యాధిపతిక వ్రాయు చున్నది. బెర్లియము నందు సుఖస్థానము లొక్కొక్క కొనినవారును తమ యిండ్లను వదలి నేయవలయును.

జర్మనులు కృత్రిమముగు రబ్బరు చేయుట.
లండను, సెప్టెంబరు 28:—నైట్సువలన చేయబడు రబ్బరు కంటి రబ్బరును జర్మనులు కృత్రిమమున చేయుచున్నారనియు ఈ రబ్బరుకును చెట్టరబ్బరుకును భేదము ఇరువురియందు లేదనియు ఆంధ్రవాసులు తెలియునుండి తంతివార్త వచ్చినది.

ఆస్ట్రేలియా

ఆస్ట్రేలియాలో వర్షము
మెల్బోర్న్, సెప్టెంబరు 28:—విపరీతముగ వర్షము కురియుటవలన క్వీన్స్ ల్యాండ్ 100 చదరపు మైళ్ల భూమి జల మయమైనది. మూగోపనాపట్టణముగూడ నీటిలో నున్నది.

సేన
ఈనెల 20 వ తేదీ నాటికి 319000 మంది సేనలో చేరి గని ఆస్ట్రేలియా రాజ్యాంగరక్షణలో తెలుప బడినది.

నిర్బాధము
నిర్బాధనైనిక విషయమును రాష్ట్రముల సంఖ్యను బట్టిగాక వోట్ల సంఖ్యను బట్టి నిర్ధారణచేయవలసి ప్రధానమంత్రి హ్యూగ్సుగారవారి. 2-10-16 వ తేదీని దేశక్షణము కొరకు 21-25 మధ్యవయసువారి నందరిని పిలచెదనని పియర్సుగారు తెలిపిరి.

బంగాలీ సేన
లాహోరు, సెప్టెంబరు 29:—నాల్గవ తేగవారు 50 మంది శుక్రవారమునాడుదయము లాహోరునుండిగా నావ రాకు వెళ్లిరి. గురువారమునాడు రాత్రి 9-30 కు వారువచ్చి దరను కొనిరిగాని రైలు తప్పిపోయినది. ఆయనను చాలమంది బంగాలీలు స్త్రీలును పురుషులునుగూడ ప్రేమపావనచేసి వారిని గౌరవించిరి. హిందూ సైన్యము క్లబ్బులోని పంగాలీలు కొందరు గూడ వచ్చిరి. సరళాదేవిచారిగారు ప్రెసిడెంటు పూలమాలల నిచ్చిరి. ఆమెచేసిన యొకపాటను చాలమంది చిన్న చిన్న ఆడపిల్లలును మగపిల్లలును గౌరవించిరి. కలసి పాడిరి. పాట ముగియగానే నైనికులు స్త్రీలకడకి సత్కర్తవై మాకరించి నమస్కరించిరి. కోవల గ్వర్నమెంట్ నాచిరులు పాడినపాటవలన నా నైనికులకు మనసు కరిగిపోయినది. పిచ్చుట వారి కుపహారముల నిచ్చిరి. చక్రవర్తికిని దేశమాతకును జయజయధ్వనులు బోను సెలగ పొగ బండి పోయినది.

దేశీయ తంతివార్తలు

(10)
(మా స్వకీయవిలేఖకునివద్దనుండి)

దక్షిణహిందూస్థానము
నరేంద్రనాథ సేనగారు.
పుదుచ్చేరి, సెప్టెంబరు 29:—చంద్రనగరము ఆయుధ కాసనపు కేసులో హైకోర్టువారు విడుదల చేసినప్పటినుండి యు నరేంద్రనాథ సేనగారు పుదుచ్చేరిలో నివసించుచున్నారు. తిరిగి యుత్తరవిప్లవకరును వీరీయకామునుండి పోగూడదని ఇటీవల అధికారులాయన కొకనోటీసు పంపిరి.

బొంబాయి
బొంబాయి మ్యూనిసిపలు పరిపాలనము.
బొంబాయి, సెప్టెంబరు 28:—యుద్ధము జరుగుచున్న 1915-16లో ఆదాయము తగ్గలేదు. పన్నులు హెచ్చింపబడలేదు. ఈసారి ఆదాయము 1 కోటి 38 లక్షలు. వ్యయము 1 కోటి 28 లక్షలు. నిలువ 10 లక్షలు. నీటి సప్లయని హెచ్చించుటకు ప్రారంభింపబడినవను లన్నియు నీసంవత్సరము పూర్తి మైనవి. నగరమున కంటికిని నీటిసప్లయ సమృద్ధిగా నున్నది. ఆ రోగ్యము హెచ్చుచున్నది. 1914-15 లో 31853 మరణములు. 1915-16లో 23,681 మరణములు. 1874 తరువాత నింతేక్కువ మరణము లేనంతవరమునను గూడ లేవు. పాశ్చాత్యులలో మరణములు చాల తక్కువ. మహమ్మదీయులలో చాల హెచ్చు. శిశువుల మరణములుగూడ చాల తగ్గినవి. ఈసారి 8 ప్రాథమిక పాఠశాలలు కొత్తగా నేర్పరుపబడినవి. ప్రాథమిక విద్యాశాఖకు మ్యూనిసిపలువారు మొత్తము 5 లక్షలు క్యయపరచిరి. పాఠశాలలలోని యుపాధ్యాయులను విద్యార్థులను వైద్యులచే పరీక్షచేయించు విధాన మిత్తవ్వరమున కొనసాగినది. నిరంతరమును వైద్యులు పాఠశాలలను పరీక్షించుట కేర్పాటు చేయుటనుగూర్చి ఆలోచనలో నున్నది.

ఆంగ్ల దేశమునకు టపాలు తీసికొని పోవు “నగోయా”
అను స్త్రీయను అక్టోబరు 2 వ తేదీని బొంబాయినుండి బయలుదేరును.

బంగాళము
అంబికాచరణ ముజుందారుగారు
కలకత్తా, సెప్టెంబరు 27:—ముజుందారుగారిని డక్కా డివిజను మ్యూనిసిపలు కమిషనరులు బంగాళ రాష్ట్రీయ కానసభకు సభ్యునిగా నియోజించినది చెల్లగూడదని శరత్చంద్ర చక్రవర్తిగారు రాజీపించిరి. గాని నియోజనము భాయపడినట్లు గెటటులో ప్రకటించబడినది.

పంజాబు
అలహాబాదు పురపాలక సభము.
అలహాబాదు, సెప్టెంబరు 27:—అలహాబాదు పురపాలక సంఘమున మారణముగా ఎన్నుకొనబడిన విష్ణునాథుగారు 4 వ వార్షిక సభాసభ్యునిగా ప్రాతినిధ్యములేది పురపాలక సంఘము పూర్తిగా నుండదనిచెప్పి, పురపాలక సంఘపు క్రొత్త సభ్యు లేమిచేసినను ఆ కార్యము న్యాయాధ్యక్ష కాదేదనియు, సినిమాప్రభానికి బోవుట తప్పదనియు పురపాలక సంఘాధ్యక్షునివై నొకనోటీసు జారీచేసి, అక్టోబరు 2 వ తేదీని జరుగనున్న సభను నిలిపివేయుటకు తాముపాదింతుమని వ్రాసిరి.

సింలా
రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్త.
సింలా, సెప్టెంబరు 28:—26 వ తేదీగల ఈక్రింది తంతివార్త హిందూదేశ కార్యరంగిగారినుండి రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చినది.

ఆంగ్ల పగానురంగము,
ఆంధ్రులును, పగానులును మఱల తీవ్రముగ ముట్టడిని ప్రారంభించి ప్రతిపోటును విజయముల నొందిరి. కాంబిల్సు మ్యాకోపేల్ తరుము 6 మైళ్ల సేనాముఖముతో శత్రుస్థానములపై గు మారు మైలుదూరము బ్రిటిషువారు ముట్టడి సలిపి కూర్చుంటుంటే భోపు గ్రామములను పట్టుకొనిరి. ఈ రెండు గ్రామములపై బలీయములేనని, మార్వల్ గ్రామము కాంబిల్సు ప్రత్యక్షముననున్న

కొండల మీద గలదు దానిక్రిందనున్న కందకములతోను చేయలతోను, లోయలతోను అదియొక బలీయగు కోటయని యే చెప్పనగును ఈరెండు గ్రామముల పరీసమునలన కాంబిల్సునకు శత్రువుల రాకపోకలు నిలిచిపోవును. శత్రువులకు ఆపరిమితమగు నష్టమును గలిగించి యుద్ధోపకరణములనిలు. నసంతముగా పట్టుకొంటిమి.

కాంబిల్సు రాంకోరులతో నడుచును పరాసువారు ముట్టడి సలిపి కాంబిల్సు కీశాస్యముననున్న హైకోర్టు గ్రామపరిసరములవఱకువచ్చి రాంకోరును పట్టుకొనిరి. ఇంకను దక్షిణము, వారు అనేక కందక క్రేజులను జయించిరి. ఇంతవఱకు పట్టి కొనబడిన గాయములు తగులని సైనికుల్గు 400 మంది ఇటలీ రంగము.

కిస్మత్ లోయలోని కాడ్గినల్ పర్యవేక్షణమునై ఇటలీ వా రగ్నివర్షమును గురిపించి తాము జయించిన స్థానములను బలపఱచుకొనిరి.

రహ్యరంగము
హాలిజ్ వద్ద రెంబర్సందును తీవ్రముగయుద్ధము జరుగచున్నదిగాని మార్పు లేమియులేవు.

రొమేనియా రంగము
బకోవిసారు దక్షిణమున కాల్నిస్ పర్యవేక్షణములందు రొమేనియను లింకను ముందుకు సాగుచున్నార. హెర్జాగ్ స్టాట్ ప్రాంతమునందు రొమేనియనులు ముట్టడిసలిపి 300 మందిని ఖైదుచేసిరి. రొమేనియనుల ఎడమపంక్తి డొబ్రూజారంగము నందు ముందుకు సాగుచున్నది.

శత్రువిమానములు
6 శత్రువిమానములు ఈశాన్య దక్షిణ జిల్లాలమీద బాంబులు వేసినవి. కొంత నష్టము గలిగినది. బ్రిటిషువారు పశ్చిమమునుండి కాంబిల్సునందు ప్రవేశించినను, అక్కడ శత్రువుల యొత్తిడిని భరించు చున్నారనియు దరిమిలా వచ్చిన తంతివార్తవలన తెలియుచున్నది

సర్ డగ్లస్ హేగుగారికిని, హిందూదేశ ముఖ్య సేనాధిపతికిని

ఉత్తర ప్రత్యుత్తరము
సింలా, సెప్టెంబరు 29:—22 వ తేదీని హిందూదేశ ముఖ్య సేనాధిపతి సర్ బోహంఫ్ డఫ్ గారిట్లు సర్ డగ్లస్ హేగుగారికి తంతివార్త బంపిరి.—ఇప్పుడు యుద్ధరంగమున మీ యాజమాన్యము క్రింద బోరుచున్న సేనలే వైద్య, కార్య, సాహస, తుమాదులను హిందూ దేశమునందలి సేనపక్షమున మాయాశ్చర్యమును దెలియజేయుచున్నాను.

ప్రత్యుత్తరము.
నిన్నటిదినము మీరుపంపిన అభినందన తంతివార్తకు నాయాజమాన్యముక్రింద నుండు సేనలోని వా రందఱును లేమ యభిమతులను దెలుపుటకు నాతో నేకీభవించుచున్నారు.

బంగాళీపటాలము.

నాల్గవజట్టు.
డెల్లి సెప్టెంబరు 28:—బంగాళీపటాలపు నాల్గవజట్టు వారు ఈయుదయము ణిల్లీమీదుగా నావ రాకు పోయిరి. ఇక్కడి బంగాళీలు వారికి ఆత్యుత్సాహముతో స్వాగతము నిచ్చి వీడుకొల్పిరి.

శిథిలమైన స్త్రీయరు.

రంగూరు, సెప్టెంబరు 28:—ఈ క్రింది వృత్తాంతము రంగూరు పోర్టు ఆఫీసుగారికి ఈ సాయంత్రము వచ్చినది—గతవారము స్క్రైయన్ అగ్రయునొద్ద గాలి వలనను సముద్ర కల్లోలము వలనను శిథిలము గావించబడిన “వోరాస్త్రియను” స్త్రీయరులోని నావికులను దీసికొని వచ్చుచున్న “హార్వే ఆడం సన్” అను స్త్రీయరు 65 మందిని దెచ్చుచున్నది. 23 వ తేదీని ఒక పడవయందు సముద్రములోనికి బోయిన ఒక లండను యొక్కయు, 5 గురు నావికులయొక్కయు జాడ కనబడుట లేదు. భోజనసామగ్రిలతోడను, బట్టలతోడను, స్త్రీయరు వదపు నానితోడను, ఒక ఇంజనీరుతోడను “మార్సు” అను స్త్రీయరును చేసిన నుండి పంపిరి గాని వీరికి హార్వే ఆడంసన్ అను స్త్రీయరు కనబడనందున మార్సు పుటల చేసేమకు వచ్చినది.

జాడలు కనబడనివారి విషయమై సముద్రతీరమున గలటను వెదికింప వలయునని రంగూరు పోర్టు ఆఫీసుగారికి తంతివార్త వచ్చిరి.

THE GREAT WAR.

Somme Front: Whole German Line Menaced.

Steady Anglo-French Advance: Heavy Enemy Losses.

BALKAN FRONT: BULGARIAN ATTACKS SMASHED.

NATIONAL MOVEMENT IN GREECE: PROCLAMATION TO BE ISSUED.

[Reuter's Agency.]

THE SOMME FRONT. THE IMPORTANCE OF COMBLES AND THIEPVAL.

Whole German Line Menaced.

The Work on the British Left.

LONDON, September 28. Comblès is a village of three thousand inhabitants. Its importance lies in the fact that it was really a vast series of strategic works, the product of two years' unceasing labour and was defended by the biggest guns and the choicest troops. The fact that the Germans were driven out explains the new note of agony, almost of despair, in the Berlin communique, which is obviously preparing the public for the worst.

The Allies are now astride the road to Bapaume, the pivotal point, the capture of which will shake the whole German position on the Somme just as the capture of the other pivotal point at Thiepval will shake their whole line northward to Arras. Since the British were forced to release their hold on Gommecourt at the beginning of July little has been heard of the work of the British left, but the capture of Thiepval is the reward of ceaseless labour and fighting on that part of the line, and its consequences will probably be even more important than the consequences following the capture of Comblès.

THE CAPTURE OF COMBLES.

German Retreat Prevented.

Enemy's Resistance Lessening.

LONDON, September 28. Reuter's correspondent at Headquarters telegraphs that the French attack on the 26th made Comblès virtually untenable by the enemy. We learned from prisoners that the Germans proposed to evacuate the position during the night, so our artillery barraged intensely all night across their line of retreat to prevent a German withdrawal, hence the enormous booty taken.

The capture of Morval and Les Boeufs went like clock-work. The Germans were either surprised or are losing their powers of resistance. Anyhow they surrendered easily. Our casualties were extraordinarily light and the enemy's very heavy. Prisoners say eight battalions were wiped out.

No Enemy Counter-Attacks.

LONDON, September 28. PARIS. This afternoon's communique says that the enemy have not attempted to counter-attack on the Somme.

Strong Enemy Position Carried.

LONDON, September 28. South of the Somme there has been a fairly lively artillery contest in the Barieux district. A brilliantly executed attack yesterday enabled us to carry a wood strongly held by the enemy east of Vermandovillers forming a salient in our line.

SEDUCTIVE PROSPECTS.

French Experts on the Great Victories.

LONDON, September 28. PARIS. Immense importance is attached to the great Somme victories by experts. A French official comments or states that the German garrison at Comblès when surrounded offered the keenest resistance, succumbing only after it had been reduced to a hundred. Most of the defenders were wounded. The Anglo-French line is now convex without any salient from Thiepval to Comblès. Thus yesterday's thrust offers seductive prospects. The fall of Comblès is of the highest value. It is the first Cauldron capital to be retaken since the offensive began. Forty localities have been liberated from the enemy and are now uncontestedly dominated, and the ground between Gommecourt and Bapaume is suitable for attack. The Germans officially complain that the material of the whole world is against them, but they wanted a war of material and have got it.

Further British Progress.

French Gains.

LONDON, September 28. General Sir Douglas Haig last night reported:—Excellent progress has been made to-day. We carried north of Fiers further enemy trenches on a front of two thousand yards and are now level with the east side of Eaucourtlaubaye.

Fierce fighting took place north-east of Thiepval, in the course of which we stormed and now hold the enemy work styled Staff Redoubt on the main ridge two thousand yards north-east of the village.

Over eighteen hundred rifles, four flammen werfer and many thousands of rounds of artillery ammunition were taken at Comblès in addition to large French captures of material.

The total of prisoners taken by us in a fortnight is ten thousand.

Two enemy aeroplanes and two kiteballoons were destroyed yesterday. Two of our machines are missing.

THE FRENCH ADVANCE.

Progress Appreciably Extended.

LONDON, September 28. PARIS.—Last night's communique said: North of the Somme, after violent artillery bombardment, the enemy strongly attacked our new positions between Bouchavesnes and Abbe Farm. A brilliant French counter-attack rushed to meet the assaulting enemy, waves of whom were thrown back in disorder with heavy losses. We took 250 prisoners and eight machine guns. We appreciably extended our progress east and south-east of Rancourt and penetrated St. Pieres Vaast Wood.

British Advance.

HEAVY ENEMY LOSSES.

LONDON, September 28. British Communique says our line advanced at various points between Martinpuich and Guendecourt. Fighting of the last few days has been singularly economical. Our losses have been small not only relatively to importance of gains but absolutely. Our total casualties have not been more than twice the number of enemy prisoners. One division which had an especially difficult task took as many prisoners as it suffered casualties.

We established posts west and southwest of Eaucourt Le Abbaye and within eight hundred yards of the latter village. We consolidated our position on the ridge north-east of Thiepval.

No Enemy Attacks.

PARIS.—Communique says there was no enemy counter-attack on the Somme. Strong German attack on Thiaumont Fleury front was repulsed sanguinary fashion.

The British Successes.

French President's Telegram to King George.

LONDON, September 28. President Poincaré has telegraphed to King George congratulating him on the brilliant British successes.

Results of the Offensive Described.

PARIS.—Semi-official summary of results of offensive on the Somme from July 1st to September 19th says we have taken thirty thousand unwounded prisoners 4500 wounded prisoners captured 144 guns nearly fifty machine guns and conquered 113 square miles of ground which exceeds German gains in six months at Verdun.

The enemy has thrown on to Somme front 310 battalions against the British and 312 battalions against the French of which sixty seven belonged to new divisions.

British Naval Air Raid

On Enemy Airship Sheds and Ammunition Stores.

LONDON, September 28. It is officially announced that naval aeroplanes bombed and apparently hit enemy airship sheds at Evers, Berchen, Saint Agathe and Etterbeck near Brusselle. The bombs struck buildings and presumably the ammunition stores close to the shed at Evers. Heavy explosions occurred, and large volumes of smoke were observed. All our machines returned safely.

ROUMANIAN FRONT.

Great Battle in Dobrudja.

Bulgar-German Effort Heavily Defeated.

LONDON, September 28. BUKHAREST.—The details of the great battle in Dobrudja, which ended on the 19th instant, show that it extended from the Danube to the Black Sea.

The enemy, for the most part Germans, attempted to force a way to Czernavoda, but their effort was defeated by Rumanian bayonet attacks, supported by the fire of three monitors. The fighting was of the most desperate character for two days. The enemy suffered heavily. They were in massed formations and were moved down by artillery fire. The enemy's onslaught reached its climax in the evening of the 19th. The Allies made a formidable counter-attack and overthrew the enemy, whose right wing fled in disorder. Five thousand rifles were picked up in front of one division. The Allies continue to advance.

FIGHTING IN VULCAN PASS.

Enemy Attacked and Driven Back.

QUIET IN DOBRUDJA.

LONDON, September 28. A Rumanian communique reports that fierce fighting continued south of Herminstadt. The Rumanians in the Vulcan Pass attacked and drove back the enemy, who are retiring hastily northwards. Quiet prevails in Dobrudja. There has been cannonade along the Danube.

Enemy Aeroplanes on Bukharest.

LONDON, September 28. BUKHAREST.—A Zeppelin and six German aeroplanes dropped bombs on city. Forty persons were killed and fifty injured including Boy Scouts.

TELEGRAMS.

Balkan Theatre.

Bulgarian Positions.

LAHORE, September 28. LONDON, September 27th. The Lempé Salonika correspondent says:—The Bulgarians have taken up after losing Florina, a series of strong positions with extensive entanglements. ("C. and M. Gazette.")

Bulgarian Attacks Smashed.

LONDON, September 29. French official message from Salonika says two Bulgarian attacks east and west of Florina were smashed.

Serbian Success.

Bulgarians Under Influence of Drink.

LONDON, September 27. SALONIKA. Serbian attacks have been successfully continued. Enemy brought up reinforcements against Kajmackalan and attempted series of futile counter-attacks. Many prisoners were taken. It was observed that fresh Bulgarians were attacking under the influence of drink.

Petrol Encounters in Riga.

LONDON, September 27. Serious patrol encounters have occurred in Tirul Swamp, south of Riga.

Great Britain.

Parcels of Comforts for British Troops

LONDON, September 27. It is officially announced that it has been arranged that parcels of comforts for British troops in India from eleven to eight pounds shall be conveyed free.

PUNJABIS C's GALLANT STAND

A Three-Hours Defence of Exposed Position.

Wounded Comrade and Gun Rescued.

LONDON, September 28. The Victoria Cross has been conferred upon Naik Shahamad Khan of the Punjabis for conspicuous bravery. The "Gazette" gives details of the circumstances in which the Victoria Cross was won by Naik Shahamad Khan, of the Punjabis, for conspicuous bravery. While in charge of a machine gun section in an exposed position in front of and covering a gap in our new line within 150 yards of the enemy's entrenched position, he beat off three counter-attacks and worked the gun singlehandedly after all his men, except two best-fitters, had been killed or wounded. He held the gap for three hours under very heavy fire while it was being made secure. When the gun was knocked out by hostile fire he and the two best-fitters held the ground with rifles till ordered to withdraw. Then with three men sent to assist him he brought back the gun and ammunition and a severely wounded man who was unable to walk. Finally he returned and removed the remaining arms and equipment. But for his great gallantry and determination our line must have been penetrated by the enemy.

Exchequer Bonds.

LONDON, September 28. It is officially announced that the Bank of England will shortly issue six per cent three years Exchequer bonds, and that issue of five per cent Exchequer bonds maturing on October 5th, 1919, will be discontinued.

Imperial Challenge Shield Competition.

This Year's Results.

LONDON, September 28. The National Rifle Association has issued this year's results of the Imperial Challenge Shield competition for boys shooting with small bore rifle. Three hundred and twenty three teams in all parts of the Empire competed in the senior competition for boys over fifteen years, and one hundred and ninety seven in the junior representing a total of fifty thousand boys. The New Plymouth High School, New Zealand, won the first prize in both competitions. A very large proportion of the fifty prizes in the senior competition was won by Australia where the Cadet system is in an advanced stage. The English teams were fairly prominent in the junior competition. Entries from Canada, South Africa and New Zealand show some increase over those for the last year.

The competition was founded in 1910 by Lieut-Colonel Raymond Schumacher, South Africa.

The Electoral Reform in the House.

LONDON, September 27. Conference will shortly be held to prepare the scheme of Electoral Reform, Redistribution of Seats and Registration.

The Kitchener Fund.

The Council's Decision.

LONDON, September 28. Council of Kitchener Fund has decided to establish Commercial Scholarships to enable the Britons who have served in Forces or the sons of men who have been killed or disabled in War to travel and study in Allied Countries. Their value will be £150 yearly. This is supplementary to the funds for purpose of relieving disabled men.

The Defence of the Empire.

Dominion Troops Praised

LONDON, September 28. An order issued by His Majesty subsequent to his first inspection in Great Britain of Australian and New Zealand troops, states that these successive contingents are the recognition of the Dominions of their obligations regarding the common defence of the Empire.

RUSSIA.

THE RUSSIAN MOVE

Enemy Stubborn Resistance.

LONDON, September 29. Russian communique says the enemy are stubbornly resisting the advance twenty three miles southeast of Vladimirvoinsk.

TELEGRAMS:

General Brussiloff on Allied Success.

General Brussiloff declares that we have reached a period when success is no longer to be estimated by territory captured, but by number of the enemy placed hors-de-combat. He says we have deprived the Austrians and the Germans of eight hundred thousand men in four months and when the propitious moment arrives we shall make new big bounds forward and easily overcome the shaken armies. Final victory will then be near.

Greece.

A Greek Battleship Joins Allied Fleet.

LONDON, September 28.
ATHENS. - The Battleship Hydra has joined the Allied Fleet.

RESIGNATION OF C. G. STAFF.

ATHENS. - The announcement of the resignation of General Moschopoulos, Chief of the General Staff, was premature. He, together with five hundred officers, has memorialised the King to depart from neutrality.

The departure of M. Venizelos for Salonika to place himself at the head of the military movement in favour of taking action against the Bulgarians has created the profoundest sensation. Public opinion favours an immediate abandonment of the policy of inactivity. Everything indicates that the present Government will be immediately replaced by a Government of action.

M. Venizelos in a statement says circumstances compel him to form a Provisional Government not to overthrow the Athens regime, but to organise a force for the defence of Greek Macedonia.

In a message to the "Times" M. Venizelos says he has exhausted every means to induce the rulers of Greece to take up arms in defence of their country, but in vain. So he is bound to respond to the call of his countrymen and lead them to rescue of their brethren in Macedonia who are oppressed by Bulgarian invaders. He has only taken this supreme step because he is convinced that the present controllers of Greek policy do not honestly intend to arm the country and expel the invader. This, he says, is not a revolution in the ordinary sense, and is in no sense against the King or the Dynasty. It is his last effort to induce the King to come forth as the King of the Hellenes and protect his subjects.

A telegram from Salonika says Corfu has proclaimed its autonomy pending a communication with the Committee of National Defence.

A Proclamation to be Issued.

LAHORE, September 28.
LONDON, September 27th. An Athens correspondent says that M. Venizelos will issue a proclamation declaring the object of the national movement to be the carrying out of the people's will and inviting the King to head the movement. - ("C. and M. Gazette.")

Disbanded Reservists.

Going to Salonika.

LAHORE, September 28.
LONDON, September 28th. - The "Daily News" Athens correspondent states that 21,000 disbanded Reservists in Crete and 20,000 in other islands are trying to reach Salonika, in small steamers. - ("C. and M. Gazette.")

Australia.

Floods in Australia.

LONDON, September 28.
MELBOURNE. - Tremendous rainfall has caused flooding of a hundred square miles in Victoria. The town of Mooropna is practically submerged.

The Australian Army.

Enlistment Up to Now.

LONDON, September 28.
MELBOURNE. - In Commonwealth House of Representatives it was announced that enlistments in Australia up to September 20th totalled 319,000. Premier Hughes stated that the conscription referendum would be decided by a majority of votes but not by majority of States. Mr. Pearce announced that men between 21 and 35 would be called up for home defence on October 2nd.

Germany.

Exempted Men.

LAHORE, September 28.
LONDON, September 27th. - Germany has ordered a re-examination of the exempted men of the classes from 1870 to 1875. - ("C. and M. Gazette.")

Wives of German's in Belgium.

LAHORE, September 28.
LONDON, September 27th. - A Rotterdam paper says that Von Bissing has withdrawn the permission for wives of German soldiers and officials to remain in Belgium. Even those who have established households must leave. - ("C. and M. Gazette.")

Movement of Zeppelins

LAHORE, September 28.
LONDON, September 27. - An "Exchange" telegram from Copenhagen says that fishermen report four Zeppelins flying south east. One was damaged and was accompanied by destroyers. - ("C. and M. Gazette.")

Germans Produce Artificial Rubber.

LONDON, September 28.
Amsterdam telegram from Berlin says the Germans have succeeded in producing artificial rubber comparable to best plantation rubber in durability and elasticity.

CANADA.

Canadian Loan to the Imperial Government.

LONDON, September 28.
OTTAWA. - Canadian government has offered to advance Great Britain ten millions sterling for payment for Imperial war supplies in Canada.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By WIRE.)

Simla.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, September 28.
The following telegram, dated the 25th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:

The French and British have again attacked and been everywhere successful. The British stormed the position on a front of about 6 miles between Combles and Martinpuich to a depth of more than a mile capturing strongly fortified villages Morval and Lesboeufs. Village Morval stands on heights north of Combles and with its subterranean quarries, trenches and wire entanglements constituted a formidable fortress possession. These two villages practically sever enemy communication with Combles. A large number of prisoners and machine guns were captured and heavy losses inflicted on the enemy. The French attacked the positions between Combles and Rancourt and carried their lines to the outskirts of Fregicourt, northeast of Combles and captured Rancourt. Further south they carried several systems of trenches. The number of un-wound prisoners already counted is 400.

Later information says that the British have entered Combles from the west and are overcoming the enemy's resistance there.

The Italians successfully stormed the summit the Cardinal in the Cismon Valley and strongly consolidated the captured positions.

Fighting continues on the Russian front at Lemberg near Halicz and in the Carpathians, but no change has been secured.

The Rumanian advance in Caliman mountains south of Bukovina continues. The Rumanians attacked at Hermanstadt and captured 300 men. Altogether on the western front they have made 6884 prisoners. The Rumanians left flank is making progress in the Dobrudja.

About six airships visited northeastern and southern countries last night dropping bombs and causing some casualties.

Indian Labour Condition in Ceylon.

Mr. Todhunter Deputed to Study.

SIMLA, September 27.
A Press communique says: Some misunderstanding seems to have arisen regarding the deputation of Mr. Todhunter to Ceylon and the Malay Peninsula. The object of Government in deputing him was to obtain materials from a study of the condition under which Indian labour is working in those colonies for consideration in connection with the abolition of indentured labour which is shortly to come under discussion in London.

The Indian Commander-in-Chief.

Appreciation of British Successful Operations.

SIMLA, September 29.
The following telegram have been published: - From Sir Beauchamp, Duff. To Sir Douglas Haig. Dated Simla 22nd September:

On behalf of the Army in India I would express to you our deepest admiration of the skill, resource, gallantry and endurance of the army under your command in the successful operations that are now in progress.

From Sir Douglas Haig to Sir Beauchamp Duff.

All ranks of armies under my command join me in sincere thanks to you and all our comrades of the Army in India for the very kind message of appreciation conveyed in your telegram of yesterday.

Delhi.

Jumna in Floods

DELHI, September 28.
Heavy rain fell at Delhi for a few days and the Jumna which was being dried up is in high flood again.

Fourth Batch of Bengali Recruits.

The fourth batch of the Bengalee Double Company consisting of fifty recruits passed through Delhi this morning en route to Nowshera. The Bengalee residents of the town gave the recruits a rousing reception and arrangements for their entertainment were made by Dr. A. C. Sen and a few Bengalee gentlemen.

at Lahore

LAHORE, September 29.
The fourth batch of Bengali recruits, numbering 50 strong, passed through Lahore on Friday morning en route to Nowshera. Their arrival was expected on Thursday night at 9-30 P. M., but unfortunately their train missed connection with the fast passenger for Nowshera at Ambala. There was however a large gathering of local Bengali residents including several ladies to give them an ovation. A number of Punjabi gentlemen were also present at the station who were mostly members of the Hindu Serving Club. The recruits were enthusiastically cheered and were garlanded by Mr. Sarala Devi Chandhrani. A welcome song, which was specially composed by Mr. Sarala Devi for the occasion, was sung in chorus by several little boys and girls. Mrs. Sarala Devi taking the lead. After the song was over all recruits knelt down and bowed at the feet of ladies and showed under respect. The sweet voices of little boys and girls were very much appreciated by the recruits who were moved by the song. They were then entertained by the Bengalis and Punjabis. The train steamed off amid singing cheers for the King Emperor and shouts of Bande Mataram.

Calcutta.

Railway Line Breached

CALCUTTA, September 28
Owing to heavy rains the line between Bheemulgondee and Kukra Khapa, sixty miles from Itwari and thirty miles from Chhindwara, breached. Transhipment of passengers will be necessary for about seven days.

Burma.

AN EXCITING ENCOUNTER

Police Officer's Fight with Dacoits.

RANGOON, September 28
The report of an exciting encounter with dacoits by Mr. C. A. Reynell, D. S. P. Henzada, in which one dacoit was killed and five wounded has reached Rangoon. It appears that on Tuesday night last Mr. Reynell was roused from sleep by a servant who reported the occurrence of a dacoity in Kungyaungon village, and he proceeded with his orderly, taking a gun and revolver. On the way sound of shots was heard and the burning of torches noticed. Mr. Reynell, on reaching the house in question, found six men and women presumably under capture by the dacoits and immediately fired, shooting one of the dacoits in the abdomen dead. He again fired as the dacoits made a rush for the entrance. He round himself confronted by a Burman with a face white washed (carrying a spear, and realising he had no further shot and could not reach his revolver in his pocket struck the man with the butt end of the gun, throwing him on the floor. The D. S. P. hastily retreated and taking out his revolver fired into the bed-room where another dacoit was struck on the right side. The D. S. P. directed the villagers to look for the wounded, but, owing to the chaotic state in which they were, some little difficulty was experienced but he eventually succeeded in tracing two, one of whom admitted, having come from Henzada, Bassein border, with a party of ten other dacoits. Most of the money bags found were intact on the verandah of the house although some jewellery and Rs. 600, which were kept upstairs in the buildings, were missing.

The village headman was badly injured by the dacoits outside the house.

The Crew of a Wrecked Steamer

RANGOON, September 28
A message received this evening by the Port Officer Rangoon, states that the steamer "Harvey Adamson" is due here with sixty five of the crew of the steamer "Zoroastrian," which became a total wreck near Cape Negrais last week, also that the mate and five men in the boat who left on the 23rd had not been heard of since. The steamer "Mara" had been sent from Bassein with provisions, clothing, pilot in charge and engineer, but had evidently not met the "Harvey Adamson" and so returned to Bassein. The Port Officer wire to the Port Officer Bassein to have a thorough search made of the coast for the missing men.

United Provinces.

Suit Against Municipal Chairman
Hearing Fixed for Saturday

ALLAHABAD, September 28
A suit was filed to-day in the court of the Subordinate Judge of Allahabad by Babu K. Nayalal and another, ratepayers of the Allahabad Municipality, against Mr. H. S. Crosthwaite, I. C. S., Chairman, Mr. O. M. Chene, junior Vice Chairman, Mr. Abel and others members of the Municipal Board under the New Act, alleging that in Ward 4 there was no election the board is illegally constituted and praying that the defendants be restrained by injunction from acting as members and from spending or exercising any control over municipal funds, or any other property of the board. Mr. Ladli Prasad Zutshi applied for immediate temporary injunction but the Court ordered notices to be issued at first and fixed Saturday for hearing.

South India

Bangalore News.

BANGALORE, September 29
The total earnings of the Mysore State Railway from the 1st April to the 16th September 1916 amount to Rs. 20,23,229 an increase of Rs. 2,55,415 compared with 1915-16 and increase of Rs. 2,02,961 compared with 1914-15.

Official plague returns for Bangalore and Mysore cities for the last week show a decrease. During the week ending the 22nd instant, Mysore had 57 attacks and 38 deaths against 73 attacks and 43 deaths in the previous week, Bangalore City had 25 attacks and 19 deaths against 40 attacks and 26 deaths in the previous week.

The Hon'ble Mr. Cobb will leave for Mysore to attend the Dusserah in the beginning of October and will return to Bangalore after a few days.

Major and Mrs. Tucker will leave for Mysore early in October.

Ooty Notes.

OOTACAMUND, September 29
Mr. Marjoribanks will take over the charge of the local and Municipal secretariat from Mr. Todhunter and will continue to be in charge until after the meeting of the Legislative Council when Mr. Marjoribanks on relief by Mr. Graham will relieve Mr. Cumming at Coimbatore and the latter proceed to Travancore.

LONDON, September 27
The first main objective in the Somme advance was the occupation of the line from Thiepval to Combles. The realisation of this objective brings nearer the isolation of Peronne. There are no more fortress positions before the British. The new line places the Germans to the right and left of it in a very awkward position, which may force a partial German retirement on the Ancre. Thiepval and Combles fell owing to general Haig's admirable outflanking tactics. More than one paper hailed yesterday's work as the best since the beginning of the war. Thiepval and Combles were positions of greater strength than any previously taken in the Somme advance.

The "Central News" correspondent at Paris states that 1,500 enemy dead were counted in the streets of Combles. (Pioneer Cable.)

నూజనీడు, కృష్ణాదేవరాయ

జాబులు

శ్రీ రాజా రామమోహన రాయలు-కృష్ణాపత్రిక ఆయా:

శ్రీ కృష్ణాపత్రికా సంపాదకులు ఇటీవల కొన్ని రాతనాంశముల బోధింప మొదలిడినారు. వీర యహవక్తలు, సంస్కృతాంధ్ర ఆంగ్లభాషా కోవిదులు అగుటవల్ల పాఠకులు వీరి వ్యాసముల బహు శ్రద్ధతోను, శారవభావముతోను జదువుదురు. వీరి నాతనాంశములలో జాతీయతత్వము ఒకటి. వీరి వ్రాతలయందు జాతీయతా యావదము మొక్క అర్థము అలివ్యాప్తి దోషమును జెందుచున్నట్లు గనబడుచున్నది. ఈ దోషము ఇదివరకు వ్రాసిన కొన్ని వ్యాసములలోనే గాక 28 వ తేది పత్రికయందలి, రామమోహనునిగూర్చి వ్రాసిన సంపాదకీయ వ్యాసములందును గలదు.

ఈ వ్యాసములో రామమోహనుని జీవితాదర్శనము నకు భిన్నమైన విగ్రహారాధనము ఆయనకు ఆరోపించి, ఆయన పవిత్ర జీవితమునకు, ఎల్ల కీర్తికిని కళంకము దెచ్చివచ్చిన వ్రాయుటకు చింతిల్లు చున్నాడను. జాతీయాభిమానము అభివృద్ధికి భంగము కలిగింపగూడదు. సంస్కృతమునకు అడ్డపడ గూడదు. జాతీయతావాదులను, మన పూర్వుల అనుష్ఠానములని విగ్రహారాధనకును, జాతీయతను వదలకూడదు. ఈ వ్యాసమున విగ్రహారాధనయు మానసికారాధనయు వారు మారు పనిచి వ్రాయుటయే గాక స్వాత్మ వ్యాఖ్యానముగ గూడ లిఖించిరి. అట్టివి యీ క్రింద ఉదాహరించెను. 2 వ కాలంలో "ఆన్ని మతములలోను వెకో యా కారమున బ్రతిమాన్వయము... నున్నను, ఎ కేశ్వరుని మానసికాసాన... అంగీకరించుచునే "రామమోహనరాయలు బ్రహ్మచరించుచు... ప్రధానోద్దేశము సర్వసాంప్రదాయములవారును తమతమ మతములను ప్రత్యేకతను స్థానములను నిర్ణయించుకొని వారే అభిప్రాయము గాదు" ఈ అనువాదమందలి చివర వాక్యమునకు బ్రహ్మదేవులలోని మూడవ నిర్ణయము ఖండము "3) ఉపాసనపద్ధతి మొట్టటి వివిధముగ విగ్రహములు, అవతార మూర్తులు... లేక... స్పష్టి స్థితిలయ కారణమి ధ్యానించవలయును" నునహిందూమతము యొక్క ప్రత్యేకతను స్థానములు, బలులు, జాతీయ, యజ్ఞములు, యాగములు, ఆవతారములు, అపరకర్మలు ఇత్యాదులు. వీనినన్నిటి విస్తృతంపక మూడవ నిర్ణయమును ఎట్లు అనుచరణలో పెట్టగలరో దురూహ్యము.

"ఈమందిరములో నున్నంత కాలము ఆస్యతత్వములకు విరుద్ధము లేకుండుననియు... ఉపాసనా విధానముల అవలంబించవలయును" ఇట్లు పాద్యము? మహమ్మదీయ ఉపాసనకు క్రైస్తవ ఉపాసనకు, హైందవ ఉపాసనా విధానమునకు వారి వారి ప్రత్యేక అనుష్ఠానములకు భిన్నము గలిగించక యట్లు బ్రహ్మచరించున సభ్యులేయేర్పడును. మహమ్మదీయులును, హైందవులును, వారివారి ప్రత్యేకతను, జాతీయతను నిలుపుకొనుచు కలియు టెట్లు? సమస్తతే సామంజస్యము కొరకు బ్రహ్మచరించును నిర్వినాశముట సత్యము. బ్రహ్మచరించును ఏ కేశ్వరోపాసన జేసి యింటికివచ్చి వేపచెట్టు క్రింద పోలేరయ్యును, విష్ణుగుడిలోని కృష్ణుని, కేశవగుడిలోని లింగమును పూజించవలయునని గాబోలు వీరి ఆశయము. ఇది వీరి యుద్దేశము అయిన గావచ్చునుగాని, ఓపారక మహేశ్వరులారా! రామమోహనుడెవడు అట్లు చెప్పలేదు కాబట్టి మోసపోకుడు.

శ్రీ రాయలువారు వివిధమతముల వివర్ణించునపుడు ఆయా శాస్త్రముల నాధారము జేసికొనెనుటలో ఆశాస్త్రముల సమ్మతావని తలంచెనను. సత్యము ఏ గ్రంథమున నుండినను ఆయన స్వీకరించెను. ఎవరి శాస్త్రములయందు వారకెన్నుకముండుట సహజము. కావునను మహమ్మదీయులకు బోధించునపుడు భారానుకండు ఏ కేశ్వరునిగూర్చి జెప్పిన విషయము లెత్తి జూపియు, హిందువులకు వేదములు ఉపనిషత్తులు ఆధారము జూపియు, క్రైస్తవులకు బైబిలుజదివి వినిపించియు, దేవు డొక్కడేయని నిరూపించెను. దీనినిబట్టి శాస్త్రానుసారముని చెప్పబడి ప్రతి ఆచారమును భర్తృమును రాయలువారు సమ్మతించిరనుట గొప్ప పొరబాటు.

వారివ్యాసములోని యీ అంశవాక్యము "బహుదేశలోపాసనయు, సాంప్రదీకమున వైదిక రామచరణయు... తున్నములని శంకరునిచేత ఖండించెను. విభిన్నతత్వముల వారివారి ప్రత్యేక అనుష్ఠానముల నిర్ణయించవలయునని దనుదానిక ఖండముగాదా? బహుదేశలోపాసనయు, యజ్ఞ యాగాది క్రతువులును హిందువుల ప్రత్యేక అనుష్ఠానములుగావని జేపుసాహసంతురమో జూడవలసి యున్నది.

ప్రతి మార్చన స్వల్ప బుద్ధులకిని ఖంటూ పథముగ వాదించెను" ఇది అన్వయము కానిదో ఆధారము జూప జేడచున్నాను. ఇట్టి ఘోర అన్యాయమును రాయలువారి యెడ విరట్లు చేయ సాహసించిరో ఆశ్చర్యముగనున్నది. బ్రహ్మదేవు

లలోని మూడవనిర్ణయమే విగ్రహారాధన కూడదని చెప్పుచున్నది ఆయన జీతము గంతెను విగ్రహారాధనను నిర్మూలించుటలో వినియోగించెను ఎక్కడను స్వల్పబుద్ధులకినిగూడ జెప్పియుండలేదు పురాణాల్లి వాసము లందలి బహు దేశతార్కక బూర్బ గాయ లిట్లు చెప్పి "పురాణముల లోను, తంత్రములలోను విగ్రహారాధన పాపములకొర కేర్పడినది. చెప్పబడినది. కాని అట్టివారికిగూడ కేవల కుశ్యకోపాసనయే సులభము ఫలకారియు నగును." ఈ విషయమే రామమోహనుని ఆంగ్ల వ్యాసములనుండి అను వాదించుచున్నాను.

Ramamohan English works page 63: "THE PURANAS AND TANTRAS" are of course to be considered as Sastrā, for they repeatedly declare God to be one...; they indeed expressly declare the divinity of many Gods and Goddesses..., but they reconcile those contradictory assertions by affirming frequently, that the directions to worship any figured beings are only applicable to those who are in capable of elevating their minds to the idea of an invisible supreme being... and that those who are competent for the worship of the invisible God should disregard the worship of Idols:.....

It cannot be alleged in support of idolatry, that "although a knowledge of God is certainly above all things still-as it is impossible to aquire that knowledge, men should of course worship figured Gods." See also pages of the same works, 21, 45, 94, 95. Etc. కృష్ణాపత్రికా సంపాదకుడు పురాణాల్లి హాసముల అభిప్రాయముని పొరబడినట్లు తోచుచున్నది.

విగ్రహారాధన కావలెనని ఘోషిల్లుచున్న యీ సంపాదక వ్యాసమునుండియే విగ్రహారాధన ఫలితములు మాపింప నగును. "ఆలయములు నేడు దురాచారభూయిష్టమై యున్నవి. జనసామాన్యము గ్రహింపజాలక అవియే ఉపాస్యములని భావించుటచే నిజమైన భక్తి జ్ఞానములు కుప్పిరించుచున్నవి" ఇవిగాక వేదవేద అర్హములు లెక్కకు మిక్కుటముగా నున్నవి. ఇట్టిజూచుచు చిత్తసంస్కారమును ఈశ్వరజ్ఞానమును గలవానికి విగ్రహారాధన బాధించుట వారిని అధోగతిపాలు చేయుట గాదా!

బందరు పౌరుడు.

కాకినాడ వార్తలు.

మాస్ట్రీయ విలేఖరివద్దనుండి వ్యవసాయము.

కాకినాడ, నవంబరు 26 :— ఇంతవరకును రావు సామేబు దేవరకొండ సుబ్రహ్మణ్యము పంతులు గారింటనున్న గోదావరివ్యవసాయసంఘపు రికార్డుల నన్నిటిని నిప్పుడు గోదావరి జిల్లా సంఘమువారి వశమున టవును హాలులో నుంచినందున, వానిని ఉపయోగింప దలచినవారు టవును హాలునందు బడయ గలరు.

రజత్రేపను.

ద్రాక్షారామ సమరిజస్త్రాగారుండి లంచములు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు నమోదంపబడి, ఇంతవరకును సస్పెక్షనులో నుండిన మహారాజశ్రీ వాగభూషణ శ్రేష్ఠి గారిని ఇనస్పెక్టరు జనరలుగారు బర్రపుచేసిరి. ఈ నేడమున పట్టుకొనుటకు కడత్రేపకు లోనై పూనికతో పాటుపడిన జిల్లా రిజస్త్రారు గులాం మొహమ్మద్ ఖానుసామేబుగారు జిల్లా ప్రజల నందనములకు పాత్రులు. ఈ కేసులో ఇనస్పెక్టరు జనరలు గారింత యాలస్యము చేయకుండు ను త్రైపులను జారీచేసి యుండిరని లంచమునిచ్చి పనులను చేయించుకొననేర్పిన ప్రజలకును, ఇతర ఉద్యోగియులకును ఎక్కువ యదవుగనుండుట నిశ్చయము. ఇప్పుడైనను నీ శిక్షవలన డిస్మార్డుమెంటులో కొంత యలజడి పుట్టక మానదు.

దివ్య జ్ఞానము.

ఇచ్చటి దివ్యజ్ఞానసమాజమువారు, సమాజపక్షమున నివలకుకమ్మ నవన్యాసముల మొదలగువారి బస సదుపాయముకొరకు తత్సమాజపు ట్రావరణమున నొక ప్రత్యేక భవనమును కట్టించుచున్నారు. దీనివలన వారికిగల గొప్పకొరత మొకటి తీగలదు. ఇట్టి గృహమునే జిల్లా సంఘమువారును పురమంది రావరణమున కట్టించుటకు కొంతకాలము నుండి తలపోయుచుండిరి కాని వారి ప్రయత్నములకు మాత్రీభవించ లేదు.

రెండవ పంటకు కౌలువలములె

1917 సం॥ 10 మొదలు 1920 వ సంవత్సరమువరకును

గోదావరి తూర్పువర్ధగ జిల్లాలలో రెండవపంటకు మూసో తెరచు కౌలువలస్తేటుమెంటు ప్రకటింపబడెను దీనినిబట్టి కూడ సెంట్రలు జిల్లాలో పూర్ణముగ నన్నియేండ్లను ముగియబడునట్టి కౌలువలేదు. సంవత్సరమువదలి సంవత్సరము తేరిచుటయో, మూచుటయో జరుగగలదు. తూర్పు జిల్లాలో నిరువది యెదుకౌలువలు రా బోవు నా లు గేండ్లలో నొకసారియైన తెరువబడవని కనుబడుచున్నది. మరెక్కొన్నిటిని మూడేండ్లమున ఒక యేడుమాత్రము తెరుతురని ఉదహరింపబడినది. ఈయేర్పాటుయొక్క సందర్భభక్తి బోధపడకున్నది మెనకటి నాల్గుసంవత్సరముల స్టేటుమెంటును కూడాచూచిన యెడల మనసగా యెనిమిదేండ్లను మూయబడ కౌలువలు కొన్ని కానబడుచున్నవి. 1918 మొదలు 1919 వరకు మూయబడి 1920 వ సంవత్సరమున మాత్రము తెరువబడునక కొన్ని గలవు. సెంట్రలు జిల్లా ఇంజనీరు మురారీ శ్రీ, భాస్కరఅయ్య రుగారు శ్రద్ధతో తమస్టేటుమెంటును సిద్ధము చేయించినారు. తూర్పు జిల్లాలో వ్యవహారపు మర్యాదచొప్పున కెంటుల నోతయారు చేయించినటుల నూహింపకల్పదు కాల్యల సంఖ్యను తగ్గించి రెండవపంట విస్తీర్ణము క్రమముగా వృద్ధియగునటుల, నీటిసందర్భమువారముల నాలోచించుట ముఖ్యమని తాము ఇంజనీర్ల పేర వ్రాయుచునని 1914 సంవత్సరమున జిల్లా కలెక్టరు ఫేబ్రురు ఎర్విక్ దొరగారు. అమలాపురము మొదలగు చోట్ల రయితుల సమావేశములందు చెప్పి యుండిరి. ఈ విషయమును గురించియే గోదావరి జిల్లా సంఘ కార్యదర్శియగు నుహారాజ శ్రీ దుర్గిరాల మార్య ప్రకాశరావు పంతులు గారు మే. ఎర్విక్ దొరగారితో నొకటి రెండు సార్లు ప్రశంసింపగ నాయభిప్రాయమునే దొరగారు వెల్లడించిరి. వ్యవహారము లిట్లుండ దీనికి విరుద్ధముగ ప్రకటింపబడిన స్టేటుమెంటును బట్టి రివిన్యూ డిపార్టుమెంటు వారు తూర్పు జిల్లా విషయమున తగినంత శ్రద్ధ వహింప లేదని సంకోచింప దగి యున్నది. ఇట్టిలోపము జరుగకుండ నీ కాల్యల మూల తెలియజేయు లిట్లు తయారు చేసి గెజట్టులో ప్రచురించి ప్రజలకు దానిమీద గల యాక్షేపణలను చెప్పుకొనుట కవకాశ మియ్యడని కడచిన గోదావరి మండల సభలో శ్రీరామము గావింప బడెను. డి. పి. డబ్లియూ వారు దానినైన పాటించి నటు లగుపడదు.

ఫారెస్టు.

ఈ జిల్లాలోని నవ్యప్రాంతములందు సర్కారు కొలువులోనున్న సిబ్బందిల కన్నిటికి ఏజెన్సీ అల్లవెన్న నదనముగ కచ్చువున్నారు కాని భద్రాచలము తెలంగాణా కూనవరములో నున్న అప్పరు గోదావరిపారె స్టాఫ్ సెక్రటరీ సిబ్బందిక మాత్రమిట్టి అల్లవెన్న నిచ్చుచున్నట్లు కానరాదు. వారు దీని గూర్చి అధికారుల ద్వారా విన్నవించుకొనినను ఇంతవరకు కార్యకారయైనటు లగుపడదు. గుమాస్తాల కల్లవెన్న నిచ్చుట ఇంకను యోచనలో నుండగా, ఫారెస్టు స్టాఫ్ సెక్రటరీ గారికి మాత్రము నెలకు రు 100 లోకలు అల్లవెన్నను ఇండియా గవర్నమెంటు వారు సాంక్షను చేసిరి.

మ్యూనిసిపలు.

మా పట్టణమున మ్యూనిసిపలు చెరుమ్యాను ఎన్నికకొరకు కవునిలవారి సభి వైసెల 16 వ తేదీన జరుగును వైసె చెరుమ్యాను మిస్టరు డిక్టా జాగారు డాక్టరు వారివద్దనుండి వైరుమ్యానువని ఛార్జీని లిరిగి పుచ్చుకొనిరి. ఒకటవవార్డు ఎలెక్షనువైన దాఖలు కాబడిన ఆక్షేపణ అర్జీ వైసెల 17 వ తేదీన విచారణ జరుగును.

సరస్వతి గానసభ.

కడచిన 12 యేండ్లనుండి క్రమముగ నీపట్టణమున జని గుచ్చు సరస్వతిగానసభ యీనెల 28 వ తేదీ మొదలు అక్టోబరు 6-వ తేదీవరకు కాలేజీభవనమున జరుగును కంచి కలకత్తా, మాయవరము, మధుర, తంజావూరు, గుంటూరు, నదరు విజయనగరము, మొదలగు చోట్లనుండి, హరికథకులు వాద్యగాంధ్రు గాయకులు, పచ్చి యిచ్చటి పౌరులను సంతోషపఱుతురు. 13 డేండ్లనుండి, ఈసభ యీపట్టణమున జరుగ చున్నను కాకినాడలో మృదంగము వాయించు వానికన్న నితరవిద్యయంగునకున్ డీసంవత్సరమున నైనదొరకకుండుట తోచనియను. ఈసభ వారింతవరకు ఫ్లజులకు దగ్గప్రోత్సాహమీయాలేదని దీనివలన స్పష్ట మగుచున్నది. ఈసభకు ఆనరబిల్ షోలవరము ఇమిందారుగారు ప్రసిడెం టునియు, ఆనరబిల్ రావుబహద్దరు కొమ్మిరెడ్డి మార్యనారాయణ మూర్తియారు. దుగారు నెక్రటరీ అనియు చెప్పుదురు. ఈసభకు యంచి ఆదాయము కలదు. కాని ఈసభవారు తమ యాదాయవ్యయ పట్టకను ప్రచురించువాడక యున్నట్లు చెప్పగా వినియుండలేదు. అట్టి పత్రికను చూచియుండలేదు ఈసంవత్సరపు సభారంభపూర్వము కార్యనిర్వాహకకు లొకవేళ గతవత్సరపు కార్యనిర్వాహక క్రమమును దెల్పుదురేమో ఎరుగరాదు.

సిరా అద్దక పే (గ్రాయుస్ట్రీ ఫ్యాక్ట్) పేనా సిరాబుడ్డి
తో సహా రు 2.20 లు వెల గల దానిని తెప్పించుకొను
వారికి ఒక వాచి ఈనామగా ఇవ్వబడును. మదరాసు
మేయలు ఆదర్శ కంపెనీ, 37 చెనాబజారు, మదరాసు.

బి. పి. వాడియా
ముఖ్య పతినిధి

145, టంకసాల వీధి, వ.దాసు

[హాస్య] (చర్చ)

అంధపత్రికా కార్యాలయము

7 తరబు శ్లోక్ విధి, మదరాసు

తలం 1 కి రూ. 3-4-0

జీర్ణరసాయనము:— ఈమాత్రలను సేవించుట వలన అన్నము పచనమగును జీర్ణకోశము బాగు వడి రసస్రావము క్రమముగ గలుగును మలబద్ధము మానును. 25మాత్రల ద్దబ్బి 1-కి వా. 1-4-0. అమృతాంజనంబో, బొంబాయి అండ్ ము దాన్.

మద్రాసును కలకత్తానను ఆయు

శ్రీదీ యాషధ సదర్శనములయందు నిచ్చిరి

వర్షం

తేహ్యములు, బిల్లులు, మాత్రలు మొద
లగునవి యన్నియు శాస్త్రాక్రమ ప్రకారమున
స్థిరపరుచుదురు. వెలపట్టికకై వ్రాయును.
ఒకసారి చూచిన సంగతి తెలియదు.

వ్యవహారములన్నియు వాంఛేయు భవ
లోనే జరుపవలయును.

చెన్నపురిలోను చెన్నపురి రాజధాని
లోను ఏజంట్లు కావలయును

388 The Zandu Pharmaceutical Works
The Aurvedic Pharmacists
Elphinstone Road, Bombay, 13.

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

459

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బా

ఈ మురబ్బాను సాలామిసిరి కాదని రుజువుపరచువారికి 100 రూపాయలు బహుమానముగా ఇయ్యబడును. అట్లు రుజువు చేసిన వారికి లోబ్ధములముగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసమువల్ల బాల్యములోనే ధాతునష్టము కలిగినవారికి హృదయకోశము బలహీనమై, మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించుదురు. ఈ సాలామిసిరి మురబ్బా సేవించిన యెడల అట్టి దుఃఖము తొలగి విశేష బలవీర్యసంపన్నులయి ప్రకాశించుచు చిర కాలము సుఖముగ జీవింతురు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బావల్ల ధాతునష్టముగనున, స్వప్నస్థితిము మానున, ధాతువు మూత్రముతో కలసిపోవుట మానున, నీరుచురుకు మానున, బహుమాత్రవాధి మానున, విశేషబలము కలుగున, రక్తము వృద్ధియగును, ఆకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ మలవిసర్జనమగును. సాలామిసిరి అనునది ఒకజాతిపండు. ఇది కాబూల్, కాందహార్ దేశములలో వైరగుచున్నది. అక్కడి జనులు ఈ పండును విశేషముగా తినుటకుల మనదేశపు 4 గురు మనుష్యుల బలము ఆదేశమున ఒకమనిషికి గలదు. వైమరబ్బాను సేవించి యెనిమిది నెలలు పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చితమారు చేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయోగించిన వారివల్ల పూర్తిగగుణము కలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు గుణమిచ్చును. అనుపాన పత్రిక పార్సలతో పంపబడును.

15 తులారు, కబ్బీ వెల రూ. 2-0-0.

తెపాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు

జి. మన్నాలాల్. ఢిల్లీ వైద్యులు, నె 5, అనన్యరోడు, బెంగుళూరు సిటీ

ప్రవర్తనదీపిక ధర్మకాండము

టీకా తాత్పర్య విశేషార్థసహితము

ఆరమునుండి భాషాంతరీ కరింపబడినది గార్హస్థ్యము దయాగుణప్రకంస, ఆతిథ్యము, జీవకారణ్యము మార్గభోజనవర్జనము మున్నగు 36 విషయములు శాశ్వత దృష్టాంతములతో తెలుపబడినవి 23౮ పుటలు వెల ౧-౦-౦.

డిటో అర్థకాండము

ఈ గ్రంథమునందు మనపూర్వులు రాజ్యవ్యవస్థను ఎటుల ఏర్పరచినదియు ఆయాపనులకు వలయుమంత్రము, నై వ్యాధిపతి మున్నగు వారల తరీఖీదు చేయవలసినరీతి మున్నగు భిన్న భిన్న విషయములు దాదాపు 2౨ ప్రకరణములుగ వివరింపబడి యున్నవి. ఇప్పటి రాజ్యవ్యవస్థ కంటె ఎన్నియో మధుం గులు మనవారలు నాగరికులయి ఉండిరను విషయమును ఈ గ్రంథమును చదివినవారలు గ్రహింపగలుగుదురు. 33౬ పుటలు వెల ౧-౪-౦.

మానేజరు స్వధర్మప్రకాశిని గంటూరు తినివాసేడి.

గ్యాలీన్ మోటారు సారశాల.

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని శాగుచేయు గలుగుటకును తరీఖీయదు నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో యేయేభాగముల యేయేపనులచేయునో అవి చెడి పోయినపుడు స్వల్పముగా చేయు 8 పేరులను యాయంశముల నెల్ల ఆభ్యాసపూర్వకముగా ఈ సారశాలలో, యూరోపియన్ దొరకల్ల నేర్పించబడున ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటు వారివద్దనుంచి లై సెన్సు యిప్పించిపంపబడును. అందులకు ఫీసు 60 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి క్లాసులు అక్టోబరు నెల 1వ తేదీనుండి ప్రారంభ మగును క్లాసులో చేరవలచినవిద్యార్థులు ఈ నెల ౨౦ వ తేదీని గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును పొరుగుూరి విద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు తావోంగు బడును. ఈ క్రొంద నుదహరించు వారికి వ్రాసికోనుడు.

(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు Galley & Co., 149, Broadway Madras

కల్యాణి - ప్రతిభుడు

ఇది షేక్స్పియర్ గ్రంథ ఇంగ్లీషు భాషాకవి నాటకము ననుసరించి తేట తెలుగున ప్రతిభుడు బాలకృష్ణుడు తెలియ నట్లు రచింపబడినది. ఇతర భాషాకవుల రచనా చమత్కారములు, మన తెలుగువారికి తెలుపవలయునని ప్రారంభించిన వానిలో నది మొదటిది. దీని కథాగుంధిధానమును పాత్ర చమత్కారమును రసమును అద్భుతములు.

కల్యాణి అ 1. ప్రతిభుడు అ 2

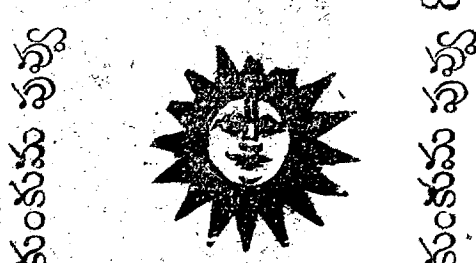
ధైర్యకవచము

మనుజునకుఁ గల పాపము గుణములలో ధైర్యము ప్రధానము. ధైర్యమనఁగా ఆపదలయందు మనస్సు చలించుటకుండుట. మనుజుడు భరింపదగిన యన్ని కవచములును అత్యుత్తములచే భేదింపదగినవి. ఈ ధైర్య మనెడి కవచమో యత్యుత్తములకు అభేద్యము. ఈ ధైర్యమును ప్రతిపాదించుటకై "అన్యత్రభీష్మాత్ గాంగేయాత్ అన్యత్రచ మానా మతః" అనెడి జితేంద్రియుడైన భీష్మునియొక్క చరిత్రము నతి సులభశైలిని తెలిపియున్నది. వెల 8 అణాలు.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండ్ కో,

ఆనందముద్రాలయము, మద్రాసు

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాక్ డెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎన్ నారాయణ అండు కంపెనీ, (53) 21. హమ్మంపేటి, బొంబాయి.

మీ బాయిలర్లు

విశేషకాలము పనిచేయవలెనన్న "ఇంగ్లీషు బాయిలరు కామ్యూజిషన్"ను మునుపయోగించవలయును దాని నుపయోగించిన బాయిలర్లు త్రుప్పుపట్టి పోక్కులు పోక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక మెల్లొట్టుకు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; ఆవనమున్ను గొప్పములనున్న త్రుప్పు పట్టకుండగను శుభముగాను చుండును. ఈ కామ్యూజిషన్ యుపయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలరు చెడిపోకుండు ఎప్పుటి కిప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యుపయోగమును గురించియు సలహాను గురించియు అసలు యెండులకే వ్రాయవలయును.

5 గాలనులుగల రము 1-కి రు 25-0-0

ది రిలయన్సు పాండ్రి అండు ఇంజనీరింగు వర్క్సు,

తెపాలపెట్టె నెం 55కి రు.

మదరాసు

(వై కామ్యూజిషన్ గోరునప్పుడు ఈ పత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము)

బాధాపడితులకు వరము: ఐనోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

ఆపకపుభృత్య కత్తములకు జనించుజాడ్యములకు కిరీటమువంటి మంగు. మరుపులను, మచ్చలను గండహాలను పుండను, ప్రాణినిష్కలను అన్ని విధములనలఁ గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (82)

నకాషణసాధనపరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కాలేసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరును. శరీరాహార్యమును గలుగ జేయును. 16 రోజులవరకు మంగుటకు 4 డెన్సులీ బుడ్డిలలో అమృతమును ప్రాప్తింతురు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.

Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi No. 144. No 2. BOMBAY.

తేలునుందు వెలసీసా ౧ -కి 0-8-0.

ప్రతియుంటు నుండదగినది.

తేలుకాటువలన అపాయములేదు గాని విశేష బాధగలదు. తేలుకాటు విషము నెత్తుకుటో ప్రవేశించదు. బాధనరములవెంట . వెళ్లనరముదగ్గర నుండి లాగుట ప్రారంభించును. స్నాన చోటును ముచ్చగునటులుచేసిన బాధతగ్గును.

గోరోజనము తులం ౧కి ౨-౦-౦ అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి, అండ్ మద్రాసు

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చూచి డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0

తలనొప్పులమాన్పును వాయువుపోట్ల పోగొట్టును పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును. పోట్లపోగొట్టును వనమూలికలచే హిందూ దేశ మందు తయారుచేయబడు మంచిమందు.

సువాసన గలిగి యుండును.

అమృతాంజనం డిపో. } 109, శ్రీరంగేశ్వ, బొంబాయి } 7, తంబునెట్టి వీధి, మద్రాసు.